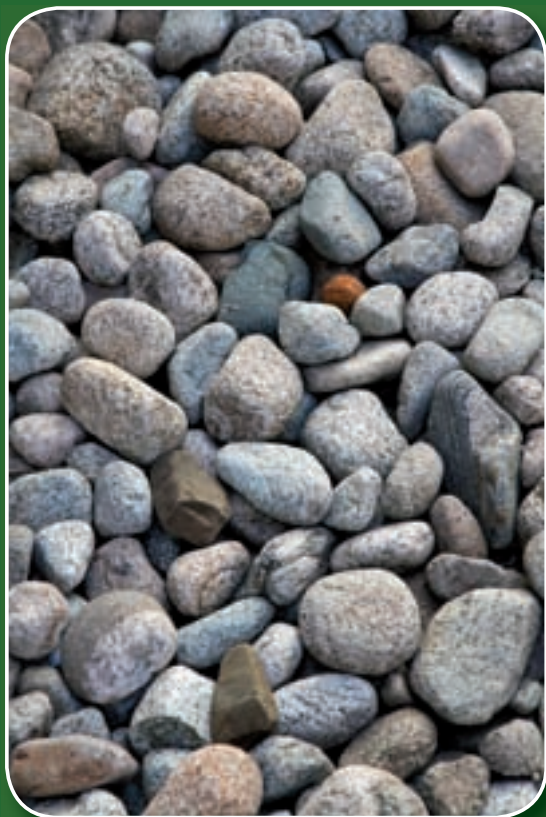

31. OKTÓBER 2011

„Hovorím vám:
Ak títo budú
mlčať, kamenie
bude kričať.“

Lukáš 19,40

Zborový list
Cirkevného zboru ECAV
na Slovensku Kežmarok

Modlitba kameňa

autor neznámy

Všemohúci Bože!

Poznáš ma, lebo si stvoril aj mňa, kameň.

Ľudia vravia, že som mŕtvý. Ale sa mýlia.

Ja žijem, hoci som len kameň.

Ligocem sa vo vode, odzrkadľujem slnko.

Jestvujem vo všetkých farbách.

*Som hranatý i okrúhly, tvrdý i mäkký,
vzácný ako diamant a pekný ako jantár.*

Všetky vrchy sú z kameňa.

Domom dávam pevnosť.

Čím by bol svet bezo mňa, bez kameňa?

Mám dlhý život.

Pre mňa je tisíc rokov ako jeden deň.

A predsa podlieham zmenám.

*Voda ma obmýva, vietor leští, mráz
štiepi.*

Môj život pretrváva dlhé milióny rokov.

*Raz prestane biť aj moje srdce,
lebo večný si len Ty, všemohúci Bože.*

Trpím, keď ľudia hádzu do seba kameňmi.

*Trpím, keď ľudia zavrhnú svojich
blížnych,*

bezohľadne ich zahadzujú ako kamene.

Veľký Bože, nestal sa aj Tvoj Syn

kameňom uhoľným,

čo stavitelia zavrhlí?

*Ďakujem Ti, že ja, kameň, môžem
jestvovať*

ako znak Tvojej sily a večnosti. Amen.

Obsah

Kamene budú kričať3

Predslov Martina Luthera4

Lutherov odkaz dnešnej dobe8

Tu stojím. Nemôžem inak...11

Pamiatka reformácie15

Čo sa mi páči na luteránoch.....16

Wittenberský slávik20

Horlivá sponď

Martina Luthera21

Povedali o... utrpení.....21

Z internetu22

Žilinská synoda.....25

9. nedeľa po Sv. Trojici29

História zboru XI.....32

Jozef II.35

Medzinárodné stretnutie

kresťanov38

Slovom i obrazom.....39

Kamene budú kričať

Pred nejakým časom som uvažoval nad slovami Pána Ježiša Krista: „**Ale keď príde Syn človeka, či nájde vieru na zemi?**“ (L 18,8). Musím sa priznať, že mi až mráz prešiel po chrbte, keď som sa nad nimi zamyslel a začal uvažovať nad tým, čo to pre cirkev pre tento svet znamená. Pohltí nás konzum modernej spoločnosti s liberálnymi postojmi až do takej miery, že skutočne viera v Ježiša Krista sa stane nepatrnou? Pri pohľade na západnú Európu som začal tomu aj tak trochu veriť. Opustené kostoly, ktoré buď chátrajú alebo sa predávajú, sú dnes nezvratnou realitou. Z mnohých sa stali ateliéry, obchody či dokonca rodinné príbytky. A už len kamene týchto stavieb vydávajú svedectvo o Kristovi a cirkvi, ktorá tu pred niekoľkými rokmi či storočiami bola ešte živým organizmom.

S podobnou skutočnosťou, ktorá však nastala omnoho skôr než v Európe, som sa stretol v dnešnej Sýrii (oficiálny názov je: Sýrska arabská republika), ktorú som navštívil tohto roku v marci. V časoch prvotného kresťanstva bolo toto územie prevažne kresťanské. Vznikali tu mnohé cirkevné zbory. Súčasné hlavné mesto Sýrie Damask je nám známe i z Novej zmluvy. Apoštol Pavel šiel do tohto mesta kvôli tomu, aby tu pochytil kresťanov, „**dychtiac po ich vyvraždení**“ (Sk 9,1). Nakoniec sa sám stal kresťanom a býval na čas u Ananiáša, ktorý ho pokrstil a povedal mu, aké poslanie ho čaká. Damask sa stal aj sídlom biskupa. Kresťanská cirkev v tomto meste mala postavený nádherný chrám, z ktorého dnes je najväčšia mešita v Sýrii – Umajjova. Už iba kamene, akési pozostatky z kresťanských čias, tu hovoria o živote cirkvi.

Keď si predstavím, aká eufória po páde železnej opony nastala, tak sa mi dnes nechce ani veriť, že štatistiky návštevnosti bohoslužieb nám tak klesajú – žiaľ, aj v našom zbore. V čom je problém? Eufória sa jednoducho pomínula. A tu je potrebné jasne povedať, že viera v Ježiša Krista – to nie je eufória. Viera – to nie je dobrý pocit, vyvolaný nejakou udalosťou, či davovou psychózou. Viera musí byť postavená na oveľa pevnejšom základe, ako je eufória. A túto skutočnosť chce nám pripomenúť i tohtoročná pamiatka reformácie. Vráťme sa k jej základom – ku Kristovi, pretože ak nebudeme stáť na tomto pevnom základe, tak aj po nás zostanú iba kamene. Kamene, z ktorých budú čítať archeológovia a historici, že tu kedysi žila cirkev.

Takýchto kameňov, chladných a neopracovaných, je dosť v našej evanjelickej cirkvi i v našom cirkevnom zbore. Preto Ježišove slová: „**Ak títo budú mlčať, kamenie bude kričať.**“ sú veľmi aktuálne aj pre nás. Oni nás nechcú

deptať, ale chcú nás povzbudiť, chcú nám dodať odvahy, aby sme budovali svoj osobný život i život našich rodín, našich detí a vnúcat na tom živom kameni – na Ježišovi Kristovi. Apoštol Peter nás pozýva k reforme nášho života slovami: „**Pristupujte k Nemu, živému kameňu, ľuďmi zavrhnutému, ale Bohom vyvolenému a vzácnemu, a aj vy sami ako živé kamene budujte sa na duchovný dom, sväté kňazstvo, aby ste prinášali duchovné obete príjemné Bohu skrze Ježiša Krista** (1Pt 2,4.5). Luther túto skutočnosť prežil, a preto mohol napísať: „Hrad prepevný je Pán Boh náš, zbroj výborná i sila, z každej núdze vytrhne nás, ak by nás zachvátila...“

Ak si tieto slová zoberieme k srdcu, tak nie kamenie bude kričať, ale my ako živé kamene budeme vydávať svojím životom dobré svedectvo o tom, komu sme uverili. Kameň je tvrdý materiál, ale aby vydal zo seba poklad, tak ho treba rozbiť. My sami to nedokážeme, preto dovoľme Bohu, aby On rozbil kameň nášho srdca alebo, jemnejšie povedané, aby nás On formoval k obrazu Svojmu. Potom už nebude kričať len história kameňov a mnohých udalostí, na ktorú sa tak často a hrdo odvolávame, ale my sami hrdo a s radosťou budeme oslavovať Boha za všetko, čo pre nás urobil.

Prajem tomuto cirkevnému zboru, aby prežil takúto reformáciu, hoci tvrdú a bolestivú, ale na druhej strane ozdravujúcu, prinášajúcu bohaté ovocie viery a života – nie hocijakého, ale večného.

Roman Porubän

Predslov Martina Luthera

k Veľkému katechizmu

Máme vážne príčiny neprestajne sa zaoberať katechizmom, pretože žiaľ vidíme, že mnohí kazatelia a farári sú veľmi nedbalí a zanedbávajú aj svoj úrad aj toto učenie. Jedni to robia pre svoju veľmi vysokú učenosť, druhí zas preto, lebo nemajú nič dôležitejšie ako svoju lenivosť a starostlivosť o brucho. Tak si počínajú, akoby boli farármi a kazateľmi iba pre svoj prospech a akoby nemali inej roboty, len tučniť, kým žijú a všetkým mrhať práve tak, ako boli navyknutí pod pápežstvom.

A hoci všetko, čo majú učiť a kázať, majú teraz veľmi jasne a ľahko vysvetlené v toľkých výborných knihách, nie sú takí poriadni a čestní, aby si tieto knihy kúpili. A ak ich prípadne aj majú, aj tak do nich ne nazrú a nečítajú ich. Ach, akí sú to nehanebníci, žráči a bruchopasníci, ktorí by mali byť skôr pastiermi ošípaných alebo psov, než duchovnými pastiermi a farármi.

A keďže je teraz zrušené neužitočné a ťaživé bľabotanie siedmich hodín, mali by miesto nich ráno, na poludnie a večer prečítať aspoň stranu-dve z katechizmu, z mod-

litebnej knihy, z Novej zmluvy alebo čokoľvek z Biblie a pomodliť sa Otčenáš za seba a za svojich cirkevníkov. Tým by vzdali česť a vďaku evanjeliu, ktoré ich oslobodilo od mnohých bremien a tiarch a aj sami by sa trocha zahanbili, že sa ako prasce a psy z evanjelia naučili len pohodlnej, škodlivej, hanebnej a telesnej slobode. Veď ľud sa, žiaľ, neveľmi stará o evanjelium a nám sa to nijako nedarí napraviť, aj keď sa v práci celkom ideme zobrať. O čo horšie by to vyzeralo, ak by sme na nič nedbali a boli leniví ako za pápežstva?

K tomuto navyše pristupuje aj nehanebná nereseť a škodlivá nákaza ubezpečenosti a presýtenosti, keď si mnohí myslia, že katechizmus je jednoduché, ľahké učenie, ktoré si hneď po jednom prečítaní zapamätajú a knihu hodia do kúta, akoby sa ju hanbili znova prečítať. Ba aj medzi šľachtou sú takí grobiani a lakomci, ktorí tvrdia, že netreba ani farárov ani kazateľov, lebo že všetko majú v knihách, z ktorých sa to môžu ľahko naučiť. Preto, ako sa na nerozumných Nemcov sluší, nechávajú rozpadnúť a pustiť farnosť, takže aj kňazi aj kazatelia trpia veľkú biedu a hlad. Hľa, takýto bezcitný ľud máme my, Nemci, a nevieme si s tým rady.

Toto však hovorím pre seba: Aj ja som doktor a kazateľ a som taký učený a znalý ako všetci tí drzí a ubezpečení dohromady. A predsa sa katechizmus učím ako dieťa a čítam si ho, každé ráno od slova do slova odriekam Otčenáš, Desiat Božích prikázaní, Verím v Boha, Žalmy, atď., a ešte aj okrem toho

denne čítam a študujem katechizmus a jednako mi to nestačí, ako by som si prial a musím zostať ako dieťa žiakom katechizmu, čo aj rád robím. No títo precitliveli a priberčiví páni by už po jednom prečítaní chceli byť korunovanými doktormi, ktorí sa už všetko naučili a nič viac nepotrebujú. Aj toto je neklamným znakom, že potupujú aj svoj úrad, aj duše ľudí, ba potupujú aj samého Boha a Jeho Slovo. Nemôžu už hlbšie klesnúť, pretože sú už na samom dne. Treba im však znova stať sa deťmi a začať s abecedou, o ktorej si myslia, že ju už dávno prerástli.

Preto prosím takéto lenivé bruchá týchto opovážlivých svätcov, aby sa – pre Boha – dali prehovoriť a aby si uvedomili, že vôbec nie sú takí učený a vzdelaní doktori, za akých sa pokladajú. Nech si nenamýšľajú, že sa už tieto články katechizmu naučili, alebo že už všetko dokonale vedia, a to ani keby sa im zdalo, že to naozaj už dávno poznajú. Veď aj keby všetko dokonale vedeli a poznali (čo však v tomto živote nie je možné), aj tak platí, že keď si každý deň katechizmus čítame a nad ním uvažujeme, máme z toho veľký úžitok a ovocie. Pri takomto čítaní, rozhovore a rozjímaní je prítomný Duch Svätý, ktorý nás stále viac osvecuje a poučuje, takže nám vždy viac a viac chutí a zachováme si to, ako to aj Kristus zaslúbil: „**Kde sa dvaja alebo traja zhromaždia v mojom mene, tam som medzi nimi.**“

Proti diablovej, svetu, telu a všetkým zlým myšlienkam je najlepšie zaoberať sa Božím Slovom, rozprávať a uvažovať o ňom. Preto prvý

Žalm blahoslaví toho, kto „**má záľubu v zákone Hospodinovom a o Jeho zákone rozjíma dňom-nocou.**“ Niet pochyb, že najlepším kadidlom proti diablu je, keď sa zaoberáš Božími prikázaniami a Božím Slovom, keď o nich hovoríš, spievaš alebo o nich uvažuješ. Toto je ozajstná svätená voda a znamenie, pred ktorým diabol uteká a ktorým ho možno zahnať.

Už len pre tento jeden dôvod máš s radosťou čítať tieto články, hovoriť o nich, uvažovať a zaoberať sa nimi, aj keby si mal z toho čo len ten osoh a úžitok, že tým môžeš zahnať diabla a zlé myšlienky. Lebo on neznesie počuť Božie Slovo. A Božie Slovo nie je ako nejaká ľudová rozprávka ako napríklad o Dietrichovi z Bernu, ale – ako hovorí sv. Pavol v Rímskym 1 – je to „**moc Božia**“, a to taká, ktorá spôsobuje diablu pálčivú

bolesť a ktorá nás nesmierne posilňuje, potešuje a pomáha nám.

Načo ešte potrebujeme viac rečí? Keby som mal vypočítavať všetko požehnanie a úžitok, ktorý máme z Božieho Slova, nestačil by mi ani papier ani čas. Diabla volajú majstrom tisícich umení, ako nazvať potom Božie Slovo, ktoré zaháňa a ničí tohto majstra tisícich umení so všetkým jeho umením a mocou? Musí to byť viac než majster stotisícich umení. A my tak ľahkomyselne opovrhujeme touto mocou, úžitkom, požehnaním a ovocím! Najmä tí, ktorí chceme byť farármi a kazateľmi! Nielen že by nám nemali dať jesť, ale mali by nás štváť psami a kydať na nás hnoj. Veď toto všetko nielen denne potrebujeme ako každodenný chlieb, ale aj to musíme mať proti každodenným a neprestávajúcim útokom a nástrahám diabla, ktorý sa vyzná v tisícorakých umeniach.

Ak by ani toto nestačilo priviesť nás ku každodennému čítaniu katechizmu, musí stačiť, že nás k tomu núti Božie prikázanie, ktoré nás v 5. Mojžišovej 6,7-8 takto vážne napomína: „**Budeš ich vstěpovať svojím synom a budeš hovoriť o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš kráčať cestou, či budeš líhať alebo vstávať. Priviažeš si ich ako znamenie na ruku, budeš ich mať ako pásku na čele medzi očami.**“ Boh to istotne nie nadarmo tak vážne hovorí a žiada, ale preto, lebo vie, akému nebezpečenstvu sme vystavení a pozná aj diablove neprestajné a zúrivé útoky a pokúšania a chce nás pred nimi varovať, proti nim vyzbro-

jiť a ochrániť dobrou výzbrojou proti diablovým ohnivým šípm, a dobrými liekmi proti jeho jedovatej nákaze a otrave. Ó, akí sme len hlúpi a pomätení blázni! Žijeme a bývame medzi takými mocnými nepriateľmi, a predsa opovrhujeme svojimi zbraňami a výzbrojou a sme leniví si ich všimnúť a preskúmať.

Či sa títo presýtení a drzí svätci, ktorí nechcú každý deň čítať a učiť sa katechizmus, nepokladajú za učenejších než je sám Boh so všetkými Svojimi svätými anjelmi, prorokmi, apoštolmi a všetkými kresťanmi? Ani sám Boh sa nehanbí každý deň toto vyučovať, a sám nevie o nijakom lepšom učení, a vždy učí to isté a nepridáva k tomu nič nové. Ani všetci svätí nepoznajú nič lepšie a dokonca sa toto nevedia dokonale naučiť, my teda musíme byť naozaj vyberaní žiaci, keď si myslíme, že po jednom prečítaní a počutí už všetko vieme a nepotrebuje si to znova čítať a znova sa tomu učiť. Či sa môžeme za jednu hodinu naučiť, čo sám Boh nemôže naučiť a čo učí od počiatku sveta až do konca a čo sa všetci svätí učili, a predsa ešte vždy sú a aj zostávajú toho žiakmi?

Toľkoto je isté, totiž, že kto dokonale pozná Desať Božích prikázaní, ten pozná celé Písmo sväté, a vo všetkých veciach a prípadoch môže radiť, pomáhať, potešovať, rozsudzovať, spravovať aj duchovný aj svetský úrad a môže byť sudcom každého učenia, stavu, duchov, práva a všetkého, čokoľvek sa vyskytne vo svete. Či celá Kniha Žalmov nie je iba rozjímaním nad Prvým prikázanim? Som úpl-

ne presvedčený, že tieto lenivé bruchá a opovážlivci nerozumejú ani len jednému Žalmu, a už vôbec nie celému Písmu, no pritom si trúfajú, že poznajú katechizmus (ktorý je krátkym obsahom a zhrnutím celého Písma svätého), no v skutočnosti ním opovrhujú.

Preto znova prosím a nalieham na všetkých kresťanov, najmä však na farárov a kazateľov, aby predčasne nechceli byť doktormi teológie a aby si nenamýšľali, že všetko vedia. (Lebo s domýšľavosťou je to ako s novým oblečením: rýchlo sa zbehne.) Radšej nech sa kresťania každý deň cvičia v katechizme, nech ho neustále uplatňujú v praxi a nech sa vyvarujú jedovateho uhryznutia ubezpečenosti a namyslenosti. Nech radšej vytrvávajú v čítaní a učení sa, rozmyšľaní a uvažovaní, až kým nepoznajú a nebudú si istí, že diabla celkom umorili učením a že sú už učenejší než sám Boh a všetci Jeho svätí.

Ak toto budú usilovne robiť, sľubujem im, aj sami sa presvedčia, aký osov z toho budú mať a akých výborných ľudí z nich Boh urobí. A tak časom sami úprimne vyznajú, že čím viac a dlhšie sa zaoberajú katechizmom, tým menej z neho vedia a tým viac sa ho potrebujú učiť. Takto hladným a smädným im potom bude najlepšie chutiť, čo im teraz pre ich presýtenosť a namyslenosť nevonía. Daj k tomu, Bože, Svoju milosť. Amen.

Tento Veľký katechizmus s historicko-teologickými úvodmi si môžete zakúpiť pri východe z kostola alebo na farskom úrade za 10,- €

Lutherov odkaz dnešnej dobe

Milí kežmarskí veriaci! Keď ma oslovil brat senior s požiadavkou, aby som napísala článok k Pamiatke reformácie na tému: „Čo by nám chcel reformátor cirkvi Martin Luther povedať dnes“, na myseľ mi prišla len jediná veta: „*Dr. Martin Luther by nám dnes do dnešnej doby nič iné nepovedal, len to, čo obhajoval celý svoj život a o čom sa nám je potrebné učiť, lebo ako evanjelici toho málo poznáme a málo sa držíme Lutherovho odkazu.*“ Čítajte preto Lutherove spisy, spisy reformátorov! A tu by sme mohli skončiť s celým článkom. Aby však niekto nechápal a nepovažoval Luthera za náš úkryt, za ktorý sa vraj chceme skrývať, možno treba aj v dnešnej dobe – viac ako inokedy vrátiť sa k jeho učeniu, jeho teológii, jeho osobnej viere, ktorou Luther žil, o ktorú tak veľmi zápasil a ktorú obhajoval pred celým svetom.

K spásu je dôležité poznanie Pravdy

V prvom rade treba povedať, že Martina Luthera nepokladáme za modlu, ale za zbožného človeka, ktorého hodno nasledovať pre jeho pochopenie viery v Pána Ježiša Krista. V otázke obrany viery a učenia evanjelickej cirkvi a. v. sa totiž máme čo od neho učiť aj dnes. A nie je možné tomuto – z milosti Božej odvážnemu človeku, v kontexte Božej cirkvi pôsobiacej tu na zemi, uprieť popredné miesto ohlasovateľa, zástancu a obrancu Božích práv.

Ak hovoríme o tom, akú vieru v Pána Boha vyznávame dnes, niekto možno povie: „*To je pre farárov, teológov, oni to študovali, nech tak veria, my nemusíme všetko vedieť.*“ Iste, všetko človek vedieť nemusí, ale ak je veriaci kresťan, podstatu či základy našej viery musí poznať. K tomu nás vedie i Luther – ísť k podstate viery, ísť k základom spasenia a tomu zodpovedá aj 5 téz Lutherovej reformácie: Sola Scriptura (jedine Písmo), Solus Christus (jedine Kristus), Sola Fide (jedine vierou), Sola Gracia (jedine milosťou), Soli Deo Gloria (Jedine Bohu sláva). K poznaniu a skúmaniu nás vyzýva aj Božie slovo, aby sme sa napokon držali len toho, čo je dobré pre kresťana. Skúmaním, či skutočne tak Písmo hovorí, ako počúvame hovoriť či čítať iných v chrámoch alebo na spoločných zhromaždeniach veriacich, sa prejavuje aj naša úprimnosť k Božím veciam. Nie to, čo zbožne a pekne znie, ale čo je Božia pravda slúžiaca k spásu človeka, to je dôležité. Preto Luther napísal *Malý katechizmus*, aby rodičia vo svojich domácnostiach vyučovali svoje deti správne o Bohu. Toto by mohol byť ďalší odkaz Luthera: „*Otcovia, mamy, učte vo svojich domácnostiach svoje deti Božím slovám a úcte k Bohu.*“

Ako prísť k viere dnes?

Dnešná doba so svojimi obrovskými možnosťami ohlasovania evanjelia by mala byť dobou veľkého počtu veriacich. Je to však tak? Dnes máme Bib-

liu v rodnej reči, a napriek tomu niektorí tvrdia, že nie je zrozumiteľná, že ju treba prepísať do dnešného jazyka. Sme ako v Babylone. Napriek tomu, že hovoríme po slovensky a máme Bibliu v rodnom jazyku, predsa sú námietky o nerozumení. No zaiste, Božie slovo sa totiž stáva zrozumiteľným len vtedy, keď srdce človeka prijme Krista. Bez Ducha Svätého, ktorého Boh dáva Svojim deťom, nedosiahneme porozumenie ani v otázke chápania textov Písma. Závoj neporozumenia strháva Kristus, a nie prispôsobovanie sa ľudskému zmýšľaniu a svetskému vyjadrovaniu. Redefinícia slov s iným významom, ako udávajú pôvodné preklady Biblie, odvádza od poznania Boha. Lutherov odkaz dnešku by som zhrnula do slov: *Vykreslite ľuďom Krista pred ich oči, ako to urobil apoštol Pavel, priveďte ľudí ku Kristovi a Biblia sa stane pre nich knihou života, a nie nezrozumiteľnou knihou z minulosti.* Ďalší Lutherov odkaz by mohol znieť: *Dajte ľuďom do rúk Bibliu v rodnej reči a modlite sa za to, aby Boh vstúpil do ich života, a oni prídu k poznaniu pravdy.*

Pre všetkých, ktorí uverili v Krista v neskoršom veku, je tu poznanie, že Martin Luther do svojich asi 21 rokov nemal Bibliu ani v rukách, pretože nebola dostupná obyčajným ľuďom. Stretol sa s ňou až v kláštore pri štúdiách. Je to veľká milosť, že my si Bibliu môžeme kúpiť dnes za pár eur oproti tej veľkej cene v čase Lutherovho života. Nikdy teda nie je neskoro siahnúť po tej neznámej knihe – Biblii a objavovať Božie plány pre svoj život.

Ako prišiel k viere v Božieho Syna Luther a ako zistil, že aj jeho Boh miluje?

Luther je príkladom toho, ako si Boh povoláva obyčajného človeka k sebe. Počas hroznej búrky v lese sa študent Martin zaväzuje Bohu, že ak prežije, pôjde do kláštora. Človek v ťažkých situáciách často niečo Bohu sľúbi, a napokon to nesplní. Luther ale zobral veľmi vážne svoje rozhodnutie, hoci to nebolo jednoduché. Kvôli tomu mal konflikt so svojím otcom, ktorý nechápal jeho počínanie. Veď ktorý otec by chápal to, keby jeho syn opustil štúdium práva a dal sa zatvoriť do kláštora! Týmto pre Lutherovho otca neprijateľným rozhodnutím však začali Lutherove krôčiky k poznaniu Boha. Aby sa Luther dostal k Božiemu slovu, viedol Boh jeho kroky do kláštora a odtiaľ na štúdiá teológie. Luther sa pod vedením dobrého pozemského duchovného otca a čítaním Písma dostal k tajomstvám viery. Dobrý učiteľ a túžba po poznaní Boha priviedla M. Luthera k viere v Božieho Syna.

Odkaz pre dnešnú dobu je ten istý. Ak sa vydáš na cestu za Bohom, človeče, nebudeš to mať ľahké ani v rodine. Lebo kto pochopí dôležitosť duchovna pred matériou a potrebou zabezpečiť sa v tomto svete? Pochopí to len človek, ktorý našiel milujúceho Boha. Ak chceš poznať Boha, pamätaj, že bez Jeho slova Ho nespoznáš. Preto naša cirkev kladie taký dôraz na Písmo. Viera v Krista človeka nezbvára do samoty kláštora, ale chce sa zdieľať. To bol aj Lutherov prípad.

Len v Kristovi máme odpustenie hriechov

Luther svoju vieru praktizoval aj navonok a jeho misijným dielom bolo aj preloženie Biblie do nemčiny, aby ľudia rozumeli tomu, čo Pán Boh od nás chce, čo nám ľuďom odkazuje skrze Písmo. Láska k poznanej pravde, že len z milosti sme spasení skrze vieru v Pána Ježiša Krista, ho viedla aj k láske k ľuďom. Zakladali sa školy, aby sa ľudia v rodnej reči a vo viere vzdelávali. Doba je dnes ťažká, ale pamätajme aj dnes na cirkevné školy. Ak naše srdce horí pre vieru v Ježiša Krista, nepusťme z rúk tú veľkú vymoženosť mať svoje školy. A zápasme o ich prežitie a možnosť tak ohlasovať a formovať podľa evanjelia naše mladé generácie v evanjelickej cirkvi a. v..

Mať svoje školy, to svedčí o tom, že chceme mať výchovu našich detí založenú na hodnotách kráľovstva Božieho.

Luther nám zanechal veľké dary aj v chápaní sviatosti Krstu Svätého a Večere Pánovej. V prijímaní pod obojím, kde slová o chlebe a víne si môžeme prisvojiť pre svoj život ako nebeské dary, dané nám v Ježišovi k životu viery.

Aj pre dnešok je odkazom všetkým hľadajúcim to, že niet inej cesty do neba. Že nikto, jedine Ježiš Kristus je Cestou, Pravdou i Životom. A žiaden skutok nám nezabezpečí odpustenie hriechov a miesto v nebi. Jedine obeťou Ježiša Krista prinesenou za nás na kríži, Jeho slávnym vzkriesením a jedine z Božej milosti sú nám – ľuďom hriechy odpustené – aj dnes v tomto treťom tisícročí.

Jediný cieľ – návrat cirkvi k pôvodnému učeniu

Luther našiel Boha v Písme a túžil po tom, aby cirkev bola viac svätou a viac sa držala toho, o čom svedčí Písmo. Návrat cirkvi k svojmu pôvodnému určeniu – to bol jediný cieľ, o ktorý Luther v cirkvi zápasil. Aj dnes sa cirkev musí držať svojho pôvodného určenia – osláviť svojím životom Boha na zemi a ľudí privádzať k spaseniu. Kto chce obnovu v cirkvi, musí byť sám Bohom obnovený k Božiemu obrazu, aby tak ako Luther v úprimnosti a čestnosti mal vieru, ktorá zachraňuje.

Materializmus a svetskosť v cirkvi pohli Luthera k protestu voči cirkvi a jej poriadkom. Preto si aj my ako veriaci ľudia máme zhromažďovať svoje poklady v nebi, a nie tu na zemi, kde sa pominú. Nekladme ani dôraz na nepodstatné veci, aby sme nestratili učenie Ježiša Krista, inak prestaneme byť cirkvou Kristo-

vou. Luther túžil po tom, aby ľudia spoznali, aký je Boh. Zaiste by nechcel mať svoje busty či sochy, ale viac by ho potešilo to, keby videl svojich nasledovníkov pevných vo viere v Ježiša Krista, ako dôverujú Bohu a Jeho večnému Slovu a vyznávajú v cirkvi i pred svetom dobré vyznanie viery.

Čím všetkým je Luther prínosom pre našu cirkev a vieru človeka, to si prečítate aj v ďalších článkoch tohto čísla nášho časopisu. Nech vám to slúži, milí bratia a sestry, na požehnanie a duchovný rast a tiež na hrdosť, že sme mali v cirkvi reformátora, ktorý miloval Boha, ctil Krista a ľuďom to tajomstvo Božej milosti s láskou predkladal ako vzácne dary, ktoré je potrebné prijať do svojho života.

Tomu ako kresťan verím, o to sa snažím v cirkvi doposiaľ. Spoliehajúc sa na Božie slovo a Božiu milosť vyznávam slovami Písma: „...**ospravedlnení bývame zdarma z Jeho (Božej) milosti, skrze vykúpenie v Kristovi Ježišovi**“ (R 3, 24). Spolu s Lutherom vyznávam počas mojej 15-ročnej služby v evanjelickej cirkvi a. v. napriek prenasledovaniu, že Krista sa je potrebné držať, Jeho slovu veriť a Duchom Svätým sa riadiť, aby Boh bol v nás a my v Ňom.

Tu stojím, inak nemôžem, tak mi Boh pomáha!

Lubomíra Mervartová, ev. a. v. farárka

Tu stojím. Nemôžem inak...

Dnes si pripomíname pamiatku reformácie, vďaka ktorej existuje naša cirkev. Ústrednou postavou reformačného hnutia bol Dr. Martin Luther. Veľa sa popísalo o jeho reformačnom diele, o jeho zásluže, že ľudia porozumeli Biblii vďaka tomu, že Písmo Sväté preložil do nemčiny, o tom, ako pripravil poriadok služieb Božích, kde je hlavný dôraz na kázeň a výklad Božieho slova. Zložil aj niekoľko nábožných piesní, z nich pieseň Hrad prepevný sa stala našou hymnou, ktorú sme aj dnes spievali. Luteránstvo sa rozšírilo do celého sveta. Luther zásadným spôsobom zmenil chápanie Boha, ktorý je trestajúcim otcom, ale zároveň je aj **milosrdný**, čím poprel predstavy šíriace viac strach ako nádej na spasenie, ktoré boli hojne rozšírené v jeho dobe. Dokázal, že v ukrižovaní Krista nám Boh prejavil **lásku**, ktorá nás nikdy neopustí.

Málo sa však už vie, aký bol M. Luther človek, aké mal názory, čo ho ovplyvnilo pri jeho životných postojoch, kde bral silu, keď sa proti nemu postavili mocní tohto sveta. Našťastie vynález kníhtlače spôsobil, že ostalo po ňom veľa vydaných kníh, spomienok priateľov a jeho študentov. Z týchto prameňov čerpá aj nasledovný **fiktívny rozhovor** súčasníka s veľkým reformátorom.

O: *Vaše ponímanie Boha je úplne nové. Z Najstrašnejšieho sa stal Najmilosrdnejší. Hnev a láska na kríži splývajú. Hriech sa nedá poprieť, ale Boh si neželá, aby hriešnik preš umrel, ale aby sa obrátil. A k tomu je treba vedieť sa správne kajať, však?*

L: „Pokánie, ktoré je vyplnené myšlienkami pokoja, je pokrytectvom. Musí sa vykonávať s najväčšou úprimnosťou a musí ho sprevádzať hlboké utrpenie, ak si máme vyzliecť starého človeka. Ak blesk zasiahne strom alebo človeka, spraví zároveň dve veci: rozštípe strom a okamžite zabije človeka. No tiež obráti tvár mŕtveho a polámané konáre k nebu... Usilujeme sa byť spasení, a Boh, aby nás spasil, najprv ztracuje... Zatratení sú tí, čo utekajú pred zatratením, pretože Kristus bol najzatratenejší a najopustenejší zo všetkých svätých.“

O: *Odmietli ste odpustky ako škodlivý a neúčinný spôsob pokánia. Čo vám na nich najviac vadilo?*

L: „Pápežské odpustky nezbavujú viny. Dávajte si pozor na tých, čo vravia, že odpustky spôsobujú zmierenie s Bohom. Kľúče kráľovstva nebeského nemôžu nedokonalú ľútosť zmeniť na dokonalú. Ten, kto koná pokánie, má všeobecné odpustenie viny a trestu aj bez odpustkov... Tvrším teda, že pápež nemá nijakú jurisdikciu nad očistcom. Som ochotný zmeniť tento názor, ak tak cirkev vyhlási. Ak má pápež naozaj moc vyslobodiť niekoho z očistca, prečo ho v mene lásky nezruší tým, že odtiaľ všetkých prepustí?... Odpustky rozhodne škodia tomu, komu sú udeľené, lebo bránia v spáse tým, že odvádzajú od skutkov kresťanskej lásky a vyvolávajú falošný pocit bezpečia.“

O: *Odpustky vo vašej dobe boli normálnou súčasťou života v cirkvi. Vás ale najviac nahneval okázalý spôsob postaviť chrám pre ostatky sv. Petra a vtedy ste sa ozvali, čím ste proti sebe poštvali najvyššiu cirkevnú hierarchiu.*

L: „Táto nenásytná bazilika odčerpáva príjmy celého kresťanského sveta. Nemci sa smejú, keď počujú, že ju nazývajú spoločným pokladom kresťanského sveta. Onedlho budú všetky rímske kostoly, paláce, pevnosti a mosty stavané za naše peniaze. Predovšetkým by sme mali postaviť fary, ďalej miestne kostoly a úplne nakoniec Katedrálu svätého Petra, bez ktorej sa zaobídeme. My, Nemci, nemôžeme chodiť do Katedrály svätého Petra. Bolo by lepšie, keby ju nikdy nepostavili, než keby mali byť vyplienené naše miestne kostoly. Pápež by mal radšej pre cirkev vymenovať jedného dobrého duchovného pastiera, než im všetkým udeľovať odpustky. Prečo si pápež nepostaví Katedrálu svätého Petra za svoje vlastné peniaze? Veď je bohatší ako Krésus. Mal by radšej katedrálu predať a peniaze rozdať chudobe, ktorú ošklbali predavači odpustkov. Keby pápež vedel, aké poplatky títo predavači požadujú, bol by radšej, keby sa katedrála premenila na hromadu popola, než by mala byť postavená z mozoľov a krvi jeho ovečiek.“

O: *Vaše náboženské princípy sú: náboženstvo je prvoradé, kresťanstvo je pravé náboženstvo a jeho zmyslu možno porozumieť vierou, ku ktorej nás privádza Písmo sväté, kázanie a sviatosti.*

L: „Lebo hoci aj je Boh všade a vo všetkých stvorení a môžem

ho nájsť v kameni, ohni, vode alebo povraze, keďže tam nepochybne je, predsa však nechce, aby som ho hľadal oddelene od Slova, aby som sa vrhal do ohňa či vody, alebo sa obesil na povraze. Je všade, ale nepraje si, aby si ho hľadal všade, ale iba tam, kde je Slovo. Ak Ho teda hľadáš, naozaj Ho nájdeš, a to v Slove.

O: *Viera je tá, ktorá odstraňuje všetky zábrany, dôsledky úzkosti a stavia človeka do takého vzťahu k Bohu a Kristovi, že všetko ostatné príde samo. Takto to píšete v spise O slobode kresťana.*

L: „...všetky Božie slová sú sväté, pravdivé a spravodlivé, pokojné, slobodné a plné všetkej dobroty; preto, kto sa ich pravou vierou pridŕža, toho duša býva s nimi zjednotená tak úplne, že si duša osvojí všetky cnosti a vierou stane sa z Božieho slova spasenou, spravodlivou, pravdivou, pokojnou, slobodnou a plnou všetkého dobrého, (kresťan) bude opravdivým Božím dieťaťom, ako hovorí Ján: „**Tým však, čo ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi, tým, čo veria v jeho meno.**“

Z toho možno ľahko pochopiť, prečo viera dokáže tak mnoho a že nijaké dobré skutky sa jej nevyrovnejú. Lebo nijaký dobrý skutok nemôže priľnúť k Božiemu Slovu tak ako viera, ani nemôže prebývať v duši, jedine Slovo a viera vládnu v duši...”

„... Preto sú pravdivé tieto dve vety: „Dobré, zbožné skutky nikdy nerobia dobrého zbožného človeka, ale dobrý, zbožný človek robí dobré, zbožné skutky.“ „Zlé skutky nikdy nerobia zlého, ale zlý robí zlé skutky.“

O: *Pre súčasníkov je zaujímavý váš názor na svetskú moc a jej vzťah ku cirkvi. Na jednej strane uznávate svetskú moc, ale pripomínate, že moc má od Boha.*

L: „Mali by sme svetskej moci umyť kožuch a vymyť ústa, či sa už smeje alebo zúri. Kristus nás kazateľov učil nezatajovať pravdu medzi pánmi, ale napomínať ich pre nepravosti. Kristus nepovedal Pilátovi: „Nemáš nado mnou moc.“ Pripísal Pilátovi moc, ale povedal: „**Nemal by si nado mnou nijakú moc, keby ti nebola daná zhora.**“ Teda Piláta pokarhal. My robíme to isté. Uznávame autoritu, ale musíme karhať svojich Pilátov, keď sa dopúšťajú zločinu, alebo sú príliš sebavedomí... Musíme vyznávať pravdu a karhať zlo. Je veľký rozdiel medzi znášaním nepravosti a mlčaním. Kresťan musí vydať pre pravdu svedectvo a za pravdu umrieť. No ako chce umrieť za pravdu, keď najprv pravdu nevyzná? Tak Kristus ukázal, že Pilát uplatňoval autoritu, ktorú mal od Boha, a zároveň ho pokarhal za to, že páchal zlo.“

O: *Vaša veľká zásluha je sprostredkovanie Biblie v rodnej reči namiesto nezrozumiteľnej latinčiny. Preklad spôsobil, že sa slovo Božie dostalo do domácností a stalo sa súčasťou výchovy a vzdelania. Zároveň ste poukázali na fakt, že veľmi málo detí má možnosť sa vzdelávať.*

L: „Prekladanie je umenie, ktoré nemôže praktizovať každý. Vyžaduje si pravú zbožnú, svedomitú, pracovitú, bohabojnú, skúsenú a praktickú dušu.“

„Svätému písmu nemožno rozumieť bez jazykov a jazyky sa mož-

no naučiť iba v škole. Ak rodičia nemôžu uvoľniť svoje deti na celý deň, nech ich pošlú aspoň na časť dňa. Stavil by som sa, že v polovici Nemecka nie je v školách viac než štyritisíc žiakov. Rád by som vedel, odkiaľ naberieme o tri roky kňazov a učiteľov.“

O: *Prečo je podľa vás potrebné každodenne sa zaoberať Písmom svätým?*

L: „Zaoberať sa Božím slovom, rozprávať a uvažovať o ňom veľmi účinne pomáha proti diablu, svedu, telu a všetkým zlým myšlienkam. Toto je ozajstná svätená voda a znamenie, pred ktorým diabol uteká a ktorým ho možno zahnať.“

„...som doktor... a predsa sa učím Katechizmus ako dieťa a čítam si ho a hovorím od slova do slova každé ráno a keď mám čas, i Otčenáš, Desť Božích prikázaní, Verím v Boha, Žalmy atď. A ešte aj okrem toho denne čítam a študujem a predsa mi to nestačí, ako by som si prial...“

O: *Na vašom životopise je zaujímavé to, že ste stihli toho toľko, až je to pre súčasníka nepochopiteľné. My sa teraz často sťažujeme, že nič nestíhame...*

L: „Dokázal by som zamestnať dvoch tajomníkov. Cez deň nerobím skoro nič iné, iba píšem listy. Som kazateľom v kláštore, predčítavam pri jedle, kážem v miestnom kostole, mám na starosti študijný program, dohľad nad jedenástimi klášťormi, som superintendent rybníka v Litzkau, arbiter v Torgau, prednášam o svätom Pavlovi, zhromažďujem si materiál pre komentár k Žalmom, a navyše som zasypaný listami. Zriedkakedy mám k dispozícii ce-

lý čas vyhradený pre kanonické hodinky a prípravu na odslúženie omše, nevrajiac už o mojich vlastných pokušeniach zo strany sveta, tela a diabla. Vidíte, aký som lenivý...“

O: *Pri vašej všestrannosti ma neprekvapuje, že ste sa fundovane vyjadrovali ku mnohým stránkam verejného života. Osobne ma zaujala vaša mienka o povolaniach.*

L: „Tí, čo pracujú svalmi, majú sklon pohŕdať tými, čo pracujú hlavou, napríklad mestskými pisármi a učiteľmi. Vojaci sa chvascú, že je drina jazdiť v brnení a znášať páľavu, mráz, prach a smäd. Rád by som však videl jazdca, ktorý by dokázal celý deň sedieť a hľadiť do knihy. Na prevesenie nôh cez koňa netreba nijakú šikovnosť. Hovorია, že písanie je len tlačenie pera, ale poznamenávam, že meče si vešajú po boku a perá si na počesť dávajú do klobúkov. Písanie nezamestnáva len päsť alebo ruku, kým zvyšok tela môže spievať či žartovať, ale celého človeka. Čo sa týka učiteľstva, je také vyčerpávajúce, že by sa mu človek nemal venovať dlhšie než desať rokov.“

O: *Vieme o vás, že ste trpeli aj pochybnosťami. Choroby a depresie tiež trápili vaše telo aj ducha.*

L: „Keby som žil dlhšie, určite by som napísal knihu o súženiach, pretože bez nich nijaký človek nemôže porozumieť Svätému písmu, viere, strachu pred Bohom a láske k Bohu. Ten, kto nikdy nepodstúpil skúšky, nepozná význam nádeje.“

O: *Podľa vás je viera dar. Prichádza prostredníctvom počúvania a skúmania Božieho slova. Celý ten-*

to proces stávania sa novým človekom ste nazvali podľa Pavla z Listu Rimanom „ospravedlnenie z viery“. Ako k vám prišlo toto poznanie?

L: „Dňom i nocou som premýšľal, až kým som nepochopil súvislosť medzi spravodlivosťou Boha a výrokom „spravodlivý z viery bude žiť“. Potom som pochopil, že spravodlivosť Boha je tá spravodlivosť, ktorou nás Boh z milosti a číreho milosrdenstva ospravedľňuje prostredníctvom viery. Hneď nato som sa cítil ako znovuzrodený, akoby som vošiel otvorenými dverami do raja. Celé Sväté písmo nadobudlo nový význam...

Ak máte pravú vieru, že Kristus je váš Spasiteľ, tak máte aj láskavého Boha, lebo viera vás vedie dnu a otvára Božie srdce a vôľu, tak-

že vidíte čistú milosť a všetko zaplavujúcu lásku. Toto znamená hľadieť na Boha vo viere, takže sa pozeráte na jeho otcovské, vládne srdce, v ktorom niet hnevu ani neprívetivosti. Ten, čo vidí Boha ako rozhnevaného, nevidí ho správne, ale pozerá len na závesy, akoby mu temné mračno zastrelo tvár.“

S týmto povzbudením, aby sme nemali zastretú tvár, ale aby sme s dôverou vzhliadali k nášmu milostivému Pánu Bohu, končíme náš fiktívny rozhovor s Dr. Martinom Lutherom. Materiál k rozhovoru sme našli vo výbornej knihe Rolanda Baintona „Martin Luther“, ktorú vám odporúčame na prečítanie.

Rozhovor zostavila
Oľga Kormanová

Pamiatka reformácie

*Lebo tak myslíme, že človek ospravedlnený býva vierou
bez skutkov zákona* (Rímskym 3,28).

Ako vysoko je nebo nad zemou, tak veľmi je vzdialený zákon od ospravedlnenia. O ospravedlnení sa nemá učiť, kázať ani uvažovať nič iné, len jedine slovo milosti v Kristovi. Zákon vôbec neslúži na dosiahnutie a napomáhanie spravodlivosti, ktorá platí pred Bohom. Ak sa chápe vážne, vedie k zúfalstvu a spôsobuje ho; ak sa chápe ľahkovážne, privádza k pokrytectvu. Nesprávne chápané Evanjelium tvorí bezpečne sebeckých ľudí; ak je správne chápané a vierou prijímané, vtedy tvorí zbožných, blahoslaivených ľudí. Kristova spravodlivosť je naša jediná záštita. A to nielen proti akémukoľvek násiliu a ľsti ľudí, ale aj proti bránam pekiel, ako je povedané, že bývame ospravedlnení vierou v Krista, bez akýchkoľvek zásluh, ktorýchkoľvek skutkov. „**Kto však nekoná skutky** (lebo nechce byť spasený pre skutky), **ale verí v Toho, ktorý ospravedľňuje bezbožného, tomu sa jeho viera** (t.j. vierou prijímaná nevinnosť a spravodlivosť Kristova) **počíta za spravodlivosť**“ (Rímskym 4,5).

Oľga Kormanová – vybraté z knihy: Martin Luther:
Smerovník kresťanskej cesty, Transciscus, Liptovský Mikuláš, 2002

Čo sa mi páči na luteránoch

Preneste sa so mnou do krásneho údolia Rýna, do pokojnej krajiny, ktorá je v príkrom rozpore s nepokojom, ktorý ovládal Európu začiatkom 16. storočia.

Predstavte si scénu onoho osudového jarného odpolednia 18. apríla 1521. Mladý nemecký kňaz sa obhajuje proti obvineniu z kacírstva. Je obklopený kniežatami, pyšnými šľachticmi, zaslúžilými generálmi a cirkevnými hodnosťami. Každý sa v tej historickej sále nakláňa dopredu, aby mu neunikla ani slabika z úst osamelého bojovníka.

„Nemôžem odvolať a neodvolám. Pre kresťana je nebezpečné, aby hovoril proti vlastnému svedomiu. Tu stojím a nemôžem inak. Tak mi Boh pomáha! Amen.“

Týmito zvučnými slovami začal Martin Luther svetovú reformáciu. Jeho smelý postoj vyznačil v histórii nový medzník.

Mohol Luther reformáciu aj dokončiť? Alebo táto úloha spočíva ešte dnes na nás?

V Nemecku 16. storočia bol osud kresťanstva na vážkach. Luther, univerzitný profesor, spochybnil právo ovládať osobnú vieru, ktoré si nárokovala stredoveká cirkev. Jeho učenie vyvolalo náboženskú a politickú búrku po celom rozľahlom území, ktoré sa vtedy označovalo ako Svätá ríša rímska nemeckého národa. Bolo treba urobiť niečo, čo by krízu zažehnalo. Nakoniec cisár Karol V. predvolal Luthera pred ríšsky snem do Wormsu.

Hoci dnes už nevieme, ktoré konkrétne slová Luther behom procesu

povedal, niet pochyb o podstate jeho posolstva: „Svedomie sa musí zodpovedať jedine Bohu. Spásu dostáva človek zadarmo, iba na základe svojej viery. Zdrojom duchovnej autority je Biblia, a nie cirkevná tradícia či dekréty jej vodcov.“

To bola pravda, ktorá bola po stáročia ignorovaná. Nastal čas ju znovu vyviešť na svetlo.

Luther bol vo Wormse osamotený. Cisár posmešne poznamenal: „Tento mních zo mňa nikdy kacíra neurobí!“ Ako sa očakávalo, snem Luthera odsúdil. Zakázal mu učiť a zbavil ho občianskych práv. Jeho knihy boli pálené, ale posolstvo, ktoré niesli, prežilo dym i plamene.

Napriek všeobecnému posmechu sa Lutherova zvesť v srdciach vzdelancov i prostého ľudu zakorenila. A osem rokov po ríšskom sneme vo Wormse sa na Lutherovu stranu postavila skupina nemeckých kniežat. Vytvorili alianciu, ktorá protestovala proti snahe cirkvi potlačiť reformáciu. Z tohto protestu kniežat v Speyeri v roku 1529 pochádza tiež termín „protestantizmus“.

Nespočetné milióny protestantov si vážia dedičstvo Martina Luthera. Sám patrím medzi nich. Na luteránoch sa mi páči mnoho vecí. Obdivujem ich napr. pre to, ako dokážu svoju vieru prejsť v práci pre spoločnosť. Vedú sirotince, nemocnice, liečebné ústavy pre alkoholikov, domovy dôchodcov. Jedného si však vážim obzvlášť: Lutherovo hnutie povolal Boh, aby presadzovalo zabudnutú pravdu – slávne učenie o spasení z viery. Luther „vymie-

tol pavučiny“ z doby temna a obnovil základ evanjelia.

Lutherova cesta k pravde – to je úžasný príbeh. V lete v roku 1505, keď absolvoval univerzitu, prežil hlbokú skúsenosť, pri ktorej pocítil, že jeho život je ohrozený. Keď šiel domov z návštevy u rodičov, strhla sa strašná búrka. Zdesený hrôzou zvolal: „Svätá Anna, pomôž mi! Stanem sa mníchom.“

Svoje slovo dodržal. Vstúpil do kláštora v Erfurte a v roku 1507 bol vysvätený. Keď premýšľal o svojom prvom vysluhovaní omše, nemohol sa zbaviť pocitu nehodnosti. Ako môže hriešnik obstať v prítomnosti svätého Boha, hoci nie je svätý?

Preto sa Luther rozhodol, že sa bude usilovať o svätosť. Snažil sa to dosiahnuť tým, že si odoprel životné pohodlie, dokonca i niektoré životné potreby. Občas v noci, keď sa triasol pod tenkou pokrývkou, sa utešoval: „Dnes som nevykonan nič zlého.“ Ale pochybnosti sa ozývali znova. „Hladoval som dosť? Som dosť chudobný? Som dosť čistý?“

Nech robil, čo robil, nič mu neprišlo na pokoj. Nikdy si nebol istý, či Boha uspokojil. Až konečne objavil, že pokoj, o ktorý tak ťažko bojoval, môže prijať ako dar. Pravdu, ktorá ho oslobodila, našiel v novozákonnom liste Rímskym kresťanom. Poznmal, že nám môže byť odpustené zadarmo – pre Pána Ježiša Krista.

Luther tej dobrej správe spočiatku nemohol uveriť: Napriek tomu, že je hriešny, je považovaný za svätého – lebo Ježiš, ktorý bol skutočne svätý, prijal trest za neho.

Cirkev vždy vyzývala hriešnikov, aby prichádzali pre spásu k Bohu.

Avšak Luther ukázal na nový, životne dôležitý rozmer. Objavil, že veriaci, i keď sú hriešni, môžu byť zároveň pokladaní za spravodlivých. Boh totiž hriešnikov považuje za svätých od toho momentu, keď uveria v Ježiša, a to dokonca skôr, než začnú konať dobré skutky (ktoré samozrejme budú nasledovať). V liste Rímskym 4,5 je to vyjadrené takto: **„Kto však nekoná skutky, ale verí v Toho, ktorý ospravedľňuje bezbožného, tomu sa jeho viera počíta za spravodlivosť.“**

A tak bezbožní, ktorí sa odovzdajú Ježišovi, sú ospravedlnení. Ospravedlnenie nedostávame, pretože sme svätí, nie je to odmena za naše skutky – to bolo Lutherovi jasné –, ale pretože sme uverili v Ježiša.

Predtým si Luther vždy myslel, že je nespravodlivé odmeňovať hriešnikov večným životom. A tak veril v očistec, kde je človek očistený od všetkých nedostatkov, aby potom mohol vstúpiť do neba. Úprimne veril tomu, že až potom ho Boh prehlási za svoje vlastníctvo.

Luther tiež veril, že utrpenie v očistci môže byť skrátené tým, že veriaci prijmú od cirkvi odpustok. Také odpustky udeľovala cirkev napríklad tým, ktorí navštívili hroby svätých a stretli sa s ich ostatkami. Luther si spočiatku myslel, že títo svätí si nahromadili veľké množstvo Božej dobroty a môžu ju rozdeľovať hriešnikom. Ale teraz sa dozvedel, že **„všetci zhrešili a sú ďaleko od Božej slávy“** (Rim 3,23). Sám Pavel povedal, že všetkým chýba Božia sláva. I „svätí“ musia dôverovať Pánovi Ježišovi Kristovi.

Pretože sa Kristus postavil na naše miesto, preto je každý kresťan hodný neba. Na Kristovom kríži nás Boh „**pripravil k účasti na dedičstve svätých**“ (Kol 1,12). Očisťujúci oheň očistca nie je potrebný!

Lutherovo srdce naplnila radosť. Jeho strápené svedomie našlo konečne pokoj. Ale evanjelium, ktoré upokojilo jeho vlastnú dušu, roznieťilo konflikt v cirkvi.

Vypukol spor kvôli odpustkom. Vo wittenberskom hradnom kostole bolo v zbierke mnoho slávnych relikvií. Bol medzi nimi napr. trň, o ktorom sa tvrdilo, že na Kalvárii prebodol Kristovo obočie. Relikvie sa vystavovali vždy vo sviatok všetkých svätých. Zblízka i zďaleka prichádzali do Wittenbergu pútnici, ktorí túžili po odpustkoch.

Luther si prial, aby mohol kázať dobrú správu, ktorá ho oslobodila. V predvečer sviatku Všetkých svätých, 31. októbra 1517, vyvesil zoznam deväťdesiatich piatich téz proti predaju odpustkov. Boli napísané v Lutherovom typickom štýle – ostro, šťavnato a jednoznačne.

Reformátor vyzýval každého k dišpute. „Svätí nemajú žiadne privilégiá,“ burácal jeho hlas. „A Kristove zásluhy sú pre každého zadarmo. Ak má pápež moc vyslobodiť kohokoľvek z očistca, prečo v mene lásky nezruší očistec tým, že by prepustil všetkých veriacich?“

Odpisy Lutherových téz v nemčine i latinčine prenikli do celej Európy a rozpútali búrku. Luther nechcel revolúciu, ale reformu. Bol však prehlásený za buriča a kacíra. Varovali ho, aby odvolal, inak ho cirkev bude musieť potrestať.

Reformátor však cítil povinnosť pokračovať. „Boh ma nevedie – on ma tlačí, unáša ma. Nie som svojím pánom. Túžim po živote v pokoji, ale bol som vrhnutý doprostred búrky a revolúcie.“

Luther obvinil cirkev, že bráni osobnému vzťahu kresťanov k Bohu. Prehlásil, že Ježiš je jediný prostredník medzi Bohom a hriešnikmi. A „pravé kresťanské putovanie nie je do Ríma, ale k prorokom, žalmom a evanjeliám.“ Napriek tomu, že Luther miloval cirkev, dostal sa s ňou do rozporu v mnohých bodoch učenia. Ku konečnému oddeleniu došlo, keď prehlásil pápeža za antikrista.

Pápež Lev X. odpovedal tým, že 3. januára 1521 Luthera z cirkvi vyobcoval. Jeho spisy boli zakázané a spálené. Všetko nasvedčovalo tomu, že aj Luther bude čoskoro upálený. Ale saský kurfirst Fridrich sa rozhodol reformátora podporovať. Dosiahol u cisára Karola, že Lutherovi bude poskytnutá možnosť spravodlivého výsluchu na území Nemecka. K tomu došlo na sneme vo Wormse.

Luther však odmietol odvolať svoje učenie. Jeho priatelia ho pre istotu ukryli na hrade Wartburg. Behom tohto vyhnanstva preložil do nemčiny Nový zákon. Neskôr preložil aj Starý zákon.

Po desiatich mesiacoch na Wartburgu sa Luther vrátil do Wittenbergu a znovu sa ujal vedenia reformácie. Problémov bolo viac než dosť. Fanatici využívali ľudovú náboženskú horlivosť. V roku 1525 prepukla sedliacka vojna – povstanie proti kniežatám. A Lutherovi vyčítali, že odmieta podporovať politické požiadavky sedliakov.

Konflikty prenasledovali Luthera po celý život. Niekedy sa reformátor vo svojich rozhodnutiach pomýlil. Čo sa však dalo čakať, keď hľadal cestu z takej strašnej temnoty?

Tak Luther započal reformáciu. Nikdy netvrdil, že dosiahol plné poznanie pravdy. Naopak, povedal, že táto práca musí pokračovať i po jeho smrti (pozn.: ide o známu zásadu „*semper reformanda*“, t.j. *trvalá*, resp. *neustála reformácia*).

Luther zomrel skôr, než sa jeho sny splnili. Problémy v cirkvi totiž vznikali po celé stáročia, a tak celé stáročia trvajú i reformy, ktoré ich riešia. Boj viery nie je dokončený ani dnes.

Napadlo vás niekedy, ako sa cirkev dostala do obdobia temna? Pôsobilo tu samozrejme mnoho činiteľov, ale dovoľte mi spomenúť aspoň niektoré súvislosti. V dobe raného kresťanstva – po smrti apoštolov – sa odohralo niekoľko nešťastných udalostí. Cirkev skĺzla od svojej čistej viery a odpadla od biblickej pravdy.

Bolo to smutné, ale dalo sa to očakávať. Veď apoštol Pavel to predpovedal. Povedal, že po jeho smrti bude cirkev nakazená falošným učením. A to sa aj stalo. Úpadosť nenastal za deň, ale trval niekoľko storočí.

Najskôr sa Kristovi nepriatelia snažili zničiť cirkev prenasledovaním. Nero a ďalší rímski cisári vraždili kresťanov v priebehu prvých storočí po Kristovi. Ale behom verejného prenasledovania sa evanjeliu napodiv darilo. Ohne prenasledovania očisťovali cirkev a podporovali šírenie pravdy. Krv mučeníkov bola ako semeno, ktoré všade klíčilo a rástlo.

Keď nepriateľ neuspel v prenasledovaní cirkvi, zmenil taktiku. Rozhodol sa rozložiť kresťanstvo z vnútra. Tým, že využil rafinované kompromisy a falošné učenia, podarilo sa mu sfaľovať vieru kedysi danú „svätým“. Celé stáročia ležala pravda pochovaná pod nánosom tradície. Do cirkvi sa vkradli všelijaké rituály, obrady a učenia, o ktorých Pavel ani Peter nikdy nepočuli.

Nebo však nebolo nepripravené. Mohutným hnutím, ktoré dnes nazývame reformácia, zvrátil Boh cestu, ktorá viedla k úplnému odpadnutiu. Do sveta začalo prenikať nové svetlo. Reformátori, ako Martin Luther, vzkriesili pravdu, ktorá bola pred ľuďmi tak dlho skrývaná.

Veľkým reformátorom bol aj Ján Kalvín. S podivuhodným úspechom pôsobil po mnoho rokov v švajčiarskej Ženeve. Mal zvláštnu schopnosť zvestovať evanjelium a bol tiež skvelým učencom. Jeho spisy sú dodnes požehnaním pre kresťanov.

Dnes sa ku Kalvínovi hlásia rôzne reformované a presbyteriánske cirkvi. S mnohými svojimi priateľmi v Kristu sa radujem nad dobrou správou evanjelia, ako ju vyložili Kalvín a Luther. Vieme, že reformácia neskončila pred niekoľkými storočiami, keď veľkí reformátori zomreli. To bol iba jej začiatok. V ich práci pokračovali iní. Boh použil baptistov, metodistov a iné spoločenstvá na to, aby ďalej niesli pochodeň reformácie. Ak všetky tieto cirkvi obnovovali zabudnuté pravdy, je možné, že je ešte nejaká ďalšia zabudnutá pravda, ktorá má byť dnes objavená? To je námet na zamyslenie!

Nech však v Biblii objavíme akékoľvek pravdy, budeme sa vždy opierať

o Luthera. Evanjelium, ktoré hlásal, bi-
je stále v srdci každého kresťana.

Luther bezpochyby zostáva jed-
ným z najpozoruhodnejších kresťá-
nov vôbec. Neohrozený vodca, inšpi-
rujúci kazateľ, plodný spisovateľ, mi-
lý otec – len málokto sa mu vyrovná.
Málokto zmenil beh dejín tak ako on.

Najviac zo všetkého však bol
Luther Božím človekom. S každým
bremenom a v každej tiesni hľadal
útočisko vo večnom náručí všemo-
húceho Boha. V jednej obzvlášť ťaž-
kej hodine, keď sa osud reformácie
zdal byť spečatený, parafrázoval 46.
žalm ako pieseň. Ako protestanti, tak
katolíci si dnes tento hymnus veľmi
vážia – „Hrad prepevný je Pán Boh
náš“. Povšimneme si slová tretej slo-
hy, ktoré tak silne prebúdzajú vieru.

*Hoc diablov plný bol by svet,
chcejúcich nás pohltiť,
nemusíme sa strachom chvieť,
musia všetci ustúpiť.*

*Knieža sveta toho trúfa si mnoho;
neuškodí nám,
odsúdil ho náš Pán; slovíčko
ho porazí!*

Zamyslite sa nad tým! Jedno „slo-
víčko“ nášho Pána Ježiša Krista –
a satanova horda musí ustúpiť.

Ak si práve teraz pod tlakom ne-
priateľa, pamätaj, že jediné slovo
z neba ťa môže zachrániť. Tlačí ťa
vina či strach? Alebo ťa ťaží osame-
losť či pocit neúspechu alebo azda
choroba?

Dovoľ, aby som ťa uistil: Ten istý
Boh, ktorý viedol a ochraňoval Mar-
tina Luthera, miluje práve tak teba
i dnes. Chce byť „prepevným hra-
dom“ i pre teba. Neváhaj a obráť sa
k Nemu. On je pomoc a záchrana.

*úryvok z knihy G. F. Vandemana
„Čo sa mi páči na... luteránoch,
baptistoch, metodistoch, chariz-
matikoch, katolíkoch, židovských
priateľoch, adventistoch...“*

Wittenberský slávik

*V šírení reformácie pomáhalo aj dramatické umenie a poézia. Hans Sachs, obuvník
a básnik z Norimbergu, vytvoril vydarené verše o Lutherovom pôsobení:*

*Luther učí, že my všetci
hriešne sme Adama deti.
Keď človek do seba nazrie,
hriech a svedomie ho hryzie.
Ak kajúcne na zem kľakne,
slnka lúč k nemu prenikne
a uvidí Krista, Božieho syna,*

*čo pre nás hriešnych vykonal.
Zákon naplnil, z viny vykúpil,
kliatbu odvrátil a smrť porazil.
Peklo zničil, diabla spútal,
milosť Božiu pre nás získal.
On – Baránok Boží, hriechy sveta sníma,
čirou vierou v Neho navždy zvíťazíme.*

Horlivá spoveď Martina Luthera

Môj milý Otče, vždy si to pripomínam a Ty to vieš a vidíš, že ja nemám žiadne zásluhy a aký som vnútorne i navonok, ako vôbec s telom i dušou patríam do večného zatratenia. Keby si všetko spočítal, na mne niet nič dobrého. Ale, môj milý Otče, vždy Ťa prosím, aby si Svoj pohľad a Svoju tvár obrátil odo mňa na Svojho milého Syna Ježiša Krista, môjho prostredníka, najvyššieho biskupa a môjho Zástupcu, Vykupiteľa a Spasiteľa. Prosím, nie pre mňa, ale pre Neho, buď mi môj Otče dobrotivý a milostivý. Pre Neho mi dopraj spasiteľné skonanie a radostné vzkriesenie. Tu na zemi pomôž môjmu telu a tam v nebesiach mojej biednej duši. Pre drahú krv, vyliatu na kríži, prosím Ťa, Otče môj, aby mi pomohla k odpusteniu mojich hriechov. Preto v ktorúkoľvek hodinu, či v noci alebo vo dne prídeš a zaklopeš, aby si ma povolal, prosím Ťa, môj Otče, prijmi môjho ducha do Svojich rúk. Pre Tvojho milého Syna Ježiša Krista, pre Jeho krv, umučenie a smrť. Amen.

*Vybraté z knihy Modlitby a ódy Juraja Tranovského,
Tranoscius Liptovský Mikuláš 1992*

POVEDALI O... UTRPENÍ

Kto je nespokojný so sebou, nech sa ide pozrieť
na biedu iných. **J. W. Goethe**

Vždy, keď je čistá obloha, očakávam búrku.
V. Hugo

Boh musí neraz slzami umyť naše oči, aby sme
lepšie videli cestu k nebesiam. **M. Luther**

Božia láska nás nechráni pred žiadnou bolesťou,
ale chráni nás v každej bolesti. **Hans Küng**

Lebo tak súdim, že utrpenia terajšej doby nie sú
rovné sláve, ktorá sa má zjaviť na nás.
Rímskym 8,18

Viac si sťažujú tí, ktorí trpia menej. **Tacitus**

Kto je Boh?

Napísal Danny Dutton (8 rokov) z mesta Chula Vista, Kalifornia, ako domácu úlohu. Jeho úlohou bolo vysvetliť, kto je Boh.

Jedna z veľkých prác, ktoré Boh má, je vyrábať ľudí. Vyrába ich, aby ich mohol vymeniť za tých starých, ktorí umierajú. Robí to tak, aby bol stále dostatok ľudí, ktorí by sa starali o ostatné veci tu na zemi. Nevyrába ich priamo ako dospelých, ale ako deti. Myslím si, že je to kvôli tomu, že sú menšie a tak to dá menej práce. Navyše nemusí strácať svoj drahocenný čas tým, že ich musí učiť hovoriť a chodiť, pretože ich prenechá mamkám a ockom. Ďalšou Jeho dôležitou prácou je počúvať modlitby. Boh nemá čas, aby počúval rádio alebo sa pozeral na televíziu, nakoľko si musí vypočuť všetko. Niekedy sa Mu z toho musí točiť hlava, teda pokiaľ práve nepomyslí na to, že by si dal pauzu. Boh vidí všetko a počuje všetko a je všade, čo Ho robí veľmi zaneprázdneným. Takže by ste nemali strácať Jeho čas tým, že budete prosiť o niečo mamu alebo otca, pokiaľ už povedali, že to nemôžete mať. Ateisti sú ľudia, ktorí neveria v Boha. Myslím si, že v našom meste nie sú žiadni takí. Teda aspoň nie žiadni, ktorí by prišli do nášho kostola. Ježiš je Boží Syn. Robieval všetku tú ťažkú prácu ako chodenie po vode a robenie zázrakov a vyučovanie ľudí, ktorí sa nechceli nič dozvedieť o Bohu. Nakoniec Jeho kázani mali už dosť, a tak ho ukrižovali. Ale On bol dobrý a poslušný ako Jeho Otec, a tak povedal Otcovi, že oni nevedia, čo robia – tak, aby im odpustil. A Boh povedal O.K. Jeho Otec (Boh) si cení všetko, čo urobil a tiež Jeho ťažkú prácu na zemi. Povedal Mu, že už viackrát nemusí ísť do sveta, že môže zostať v nebi, a tak tam zostal. A teraz pomáha Otcovi tým, že počúva modlitby a robí veci, ktoré by inak mal robiť Boh sám. Takže je vlastne niečo ako Jeho sekretárka, ale na rozdiel od nej je oveľa dôležitejšia. Môžete sa modliť kedykoľvek a vždy si byť istí tým, že vám pomôžu, pretože si to zariadili tak, že vždy aspoň jeden z nich má službu. Mali by sme každú nedeľu chodiť do kostola, pretože z toho má Boh radosť a pokiaľ je tu niekto, komu by sme mali urobiť radosť, tak je to Boh. Nevynechávajte kostol kvôli niečomu, o čom si myslíte, že bude zábavnejšie, napríklad ako chodenie na pláž. To je zlé. A navyše slnko chodí na pláž až na poludnie. Pokiaľ neveríte v Boha, tak budete veľmi osamelí, pretože vaši rodi-

čia nemôžu ísť všade s vami ako napríklad do tábora, ale Boh môže. Je dobré vedieť, že je vám nablízku, keď sa napríklad bojíte potme alebo keď neviete plávať a starší chlapi vás hodia do hlbkej nádrže s vodou. Ale nemali by sme stále myslieť len na to, čo pre nás Boh môže urobiť. Ja si predstavujem Boha ako niekoho, kto ma sem dal a zároveň si ma môže kedykoľvek vziať späť, keď bude chcieť. A... to je to, prečo verím v Boha.

Pre mladých počítačových expertov

Program LASKA.EXE

ZÁKAZNÍK: Prosím o radu. Ako mám nainštalovať do môjho počítača program LASKA.EXE?

TECHNICKÝ ASISTENT: Je to trochu náročnejšia preinštalácia systému.

ZÁKAZNÍK: Dúfam, že to zvládnem, aj keď viem, že nie som veľmi technický typ. Som pripravený. Čo mám spraviť najskôr?

TECHNICKÝ ASISTENT: Prvý krok je otvorenie adresára MOJE_SRDCE. Našli ste už, pane, vo vašom počítači, kde sa nachádza adresár MOJE_SRDCE?

ZÁKAZNÍK: Áno, ale v systéme mi beží práve niekoľko programov. Môžem inštalovať aj počas toho, ako bežia?

ASISTENT: Aké sú to programy, pane?

ZÁKAZNÍK: Moment, pozriem sa... beží tu práve: ZRANENIE.EXE, NEDOVERA.EXE, HNEV.EXE a NEODPUSTENIE.COM.

ASISTENT: LASKA.EXE automaticky vymaže ZRANENIE.EXE z vášho operačného systému. Možno niečo ostane v trvalej pamäti, ale už to nebude rušiť priebeh ostatných programov. LASKA.EXE nakoniec prepíše aj NEDOVERA.EXE vlastným modulom, ktorý sa volá ODVZDANOST.EXE. Avšak, HNEV.EXE a NEODPUSTENIE.COM musíte úplne vypnúť sami. Tieto programy zabraňujú programu LASKA.EXE, aby sa nainštaloval úplne. Môžete ich vypnúť, pane?

ZÁKAZNÍK: Neviem, ako to mám urobiť. Poradíte mi?

ASISTENT: S potešením. Kliknite na menu START a spustíte program ZHOVIEVAVOST.EXE. Robte to niekoľkokrát až dovtedy, kým nebudú HNEV.EXE a NEODPUSTENIE.COM úplne vymazané.

ZÁKAZNÍK: Hotovo. LASKA.EXE sa začal automaticky sám inštalovať!
Je to normálne?

ASISTENT: Áno, je. Mal by sa vám zobrazíť oznam, že sa reštartuje ZIVOT.EXE vo vašom systéme. Vidíte ho?

ZÁKAZNÍK: Áno. Už je teda úplne LASKA.EXE nainštalovaný?

ASISTENT: To je, ale musíte pamätať na to, že máte len základný program. Potrebujete sa pripájať k okolitým počítačom, aby ste získavali aktualizáciami vždy vyššie verzie.

ZÁKAZNÍK: Ach, ...už tu mám nejaký chybový oznam. Čo mám robiť?

ASISTENT: Čo je tam napísané?

ZÁKAZNÍK: Je to CHYBA 412 - PROGRAM NEBEZI VO VNUTORNÝCH SUCASTIACH. Čo to znamená?

ASISTENT: Žiadny strach, pane, to je bežný problém. Znamená to, že LASKA.EXE bol nastavený tak, aby sa mohol spustiť aj na okolitých počítačoch, ale ešte sa nespustil vo vašom vlastnom počítači. Je to jedna z tých komplikovaných programátorských záležitostí, ale netechnicky povedané, potrebujete mať najprv spustený program PRIJAT_SEBA.COM a MILOVAT_SEBA.COM vo vašom vlastnom počítači, než sa pripojíte na niektorý z okolitých počítačov.

ZÁKAZNÍK: Čo mám teda robiť?

TECHNICKÝ ASISTENT: Viete nájsť súbor SEBA_PRIJATIE.SYS?

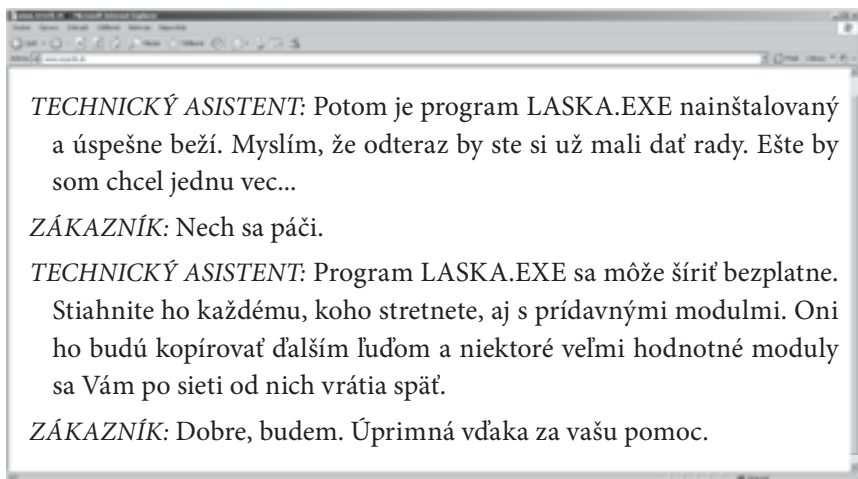
ZÁKAZNÍK: Už ho mám.

TECHNICKÝ ASISTENT: Výborne, zlepšujete sa.

ZÁKAZNÍK: Vďaka.

ASISTENT: Nemáte za čo. Označte nasledujúce súbory a potom ich prepíšte do adresára MOJE_SRDCE: ODPUSTI_SI.DLL, SEBAVEDOMIE.DOC, SOM_MILOVANY.DLL a DOBROPRAJNOST.OBJ. Systém prepíše všetky konfliktné súbory a zapláta diery vo vašom operačnom systéme. Tiež musíte zmazať súbor KRITIZUJ.EXE zo všetkých adresárov a následne vysypať kôš, aby ste sa ubezpečili, že sú natrivalo preč a už sa nespustia.

ZÁKAZNÍK: Super, podarilo sa! SRDECNOST.OVL, POKOJ.EXE a SPOKOJNOST.BIN sa naviac kopírujú do adresára MOJE_SRDCE a dokonca USMEV.BMP sa práve zobrazil na monitore.

ŽILINSKÁ SYNODA

Gróf Juraj Thurzo rád debatoval so svojim farárom Eliášom Lányim. Ten sa zdal veľmi spokojný. V krajine je pomerný kľud a navyše podľa poslednej správy vraj na území Slovenska je deväť desiatín obyvateľstva evanjelikov. Ale gróf nie je nadšený.

– Bud'te si istý, pán farár, že je to len dočasný mier a bude trvať dovtedy, kým budeme mať spoločných nepriateľov Turkov pohanov a rôznych sektárov.

– Myslíte? – zarazí sa Lányi.

– Nemyslím. Som o tom presvedčený. Viete, že dobre poznám pomery na cisárskom dvore a niekedy sa úprimne čudujem, že ma tam ako luterána trpia.

– A to prečo? Veď ste pre našu krajinu urobili tak veľa!

– Veľa? Čo ja viem... – zamyslí sa pán Oravského hradu. – Je pravda, som cisárov poradca, nechýbam v žiadnej bitke proti Turkom, veď

som kapitánom preddunajského vojska! Ale pre nás, luteránov, som ešte nič poriadneho neurobil!

– Pomáhate nám, ako sa dá, – namietla Lányi.

– Viete, pán farár, jedna vec mi dlhšie vŕta v hlave. Takto sa vás spýtam: komu naši farári podliehajú?

– Predsa seniorom.

– A seniori?

– No... tí nemajú komu.

– A to je práve tá vec! – postaví sa vzrušene Thurzo a farár chtiac-nechtiac ho musí ako svojho predstaveného nasledovať. – Má naša cirkev svoje vlastné najvyššie vedenie? Nemá. Prečo? V skutočnosti naši farári podliehajú pod rímsku cirkev, avšak si tento stav zrejme neuvedomujú. Len aby na to neprišli neskoro.

Farár sa zamyslí. Áno, je to tak. Spočiatku skutočne luteránske zbory nemali vlastnú cirkevnú správu. Možno aj preto, že jednoduchí kňa-

zi si prekvapujúco porozumeli. Zo začiatku evanjelickí a katolícki farári chodili na spoločné porady, vystupovali spolu proti rôznym sektám. Ba niekde katolícki kňazi evanjelikom podávali aj Večeru Pánovu pod obojím.

Thurzo mal dobré tušenie. Musel to onedlho priznať aj sám Lányi, keď sa stretol so svojím priateľom Fabriciom, farárom z Hlohovca.

– To vieš, brat Lányi, pán Thurzo dobre poznal panstvá na kráľovskom dvore. Pán cisár nemohol znieť, že v Uhorsku je väčšina obyvateľstva luteránskej viery. Musel s tým niečo urobiť, hoci mu bolo ťažko bojovať na dvoch frontoch – proti Turkom i proti protestantom. Tak požiadal o pomoc zvonka.

– Verejne sa hovorilo, že tých desaťtisíc vojakov, ktoré poslal Rím Uhorsku na pomoc proti Turkom, bolo v skutočnosti poslaných proti nám, evanjelikom. No kto tomu veril? Ani ja nie, priznávam.

– Veď ani ja nie... Až potom sa rozletel chýr, že tí istí vojaci zobrali v Košiciach kostol evanjelikom a vyhnali z mesta našich kňazov. A keby len to! Ale hneď na to na krajinskom sneme pán cisár Rudolf obnovil aj staré zákony proti protestantom a nazval ich kacírmi.

– A my sa nemôžeme ani brániť... Veď stále vyzeráme ako odnož kacírov katolíckej cirkvi. Naozaj mal pán Thurzo pravdu. Na rozdiel od katolíkov nemáme nikoho, kto by nás zastupoval. Nemôžeme takto ďalej existovať. Musíme ukázať celej krajine, že sme tu, že žijeme!

Cisára Rudolfa onedlho vystriedal jeho brat Matej. Aby mal pod-

poru, sľuboval spravodlivo vládnuť. Na sneme, ktorý sa konal v jeseni 1608 v Bratislave, potvrdil dokonca náboženskú slobodu. Juraj Thurzo začal konať a zvolal niekoľkých farárov.

– Páni, zavolať som si vás, lebo je už najvyšší čas niečo robiť. Viete, čo napriek protestom pápeža rozhodol posledný krajinský snem. De facto uznal nás, luteránov. Ale! Každé vierovyznanie, ak chce v tomto kráľovstve ďalej existovať, musí mať svojich predstavených.

– Máme seniorov, – namietal brezniansky farár Melik. – To nestačí?

– My musíme mať superintendenta! Teda biskupa! Ten bude všetko riadiť, ten bude za všetko zodpovedať.

– A máme takého človeka?

– To sa ma pýtate vy, luteránski kňazi? – naježí sa Thurzo. – Hneď by ste mi mali vysypať niekoľko mien súcich farárov!

– Viete, vaša milosť, – usmeje sa krivo Lányi, – my nie sme zvyknutí niekomu rozkazovať. Sme zvyknutí skôr poslúchať.

– Rozumiem, – skrotne Thurzo. – Táto doba vás naučila byť príliš skromnými a pokornými. Ale prišli nové časy. Musíme dvíhať hlavy, musia o nás počuť ešte viac! Musia vidieť, že sme tu, že existujeme! Vy nevíete navrhnúť zodpovedného človeka a ja viem hneď niekoľko mien. Napríklad vy, pán Eliáš Lányi, môj farár bytčiansky, vy, pán Ján Fabricius, farár hlohovecký, vy pán Melik, farár brezniansky! Potom veľmi šikovný je Izák Abrahamides, bojnický farár, Alexander Socovinus z Prievidze, Ján Ponický z Čachtíc... Zvolám jedno menšie zhromaždenie

farárov, chcem vypočuť ich mienku. A potom zvoláme synodu. Vy zatiaľ porozmýšľajte nad cirkevnými zákonmi. Aj tie budeme musieť na synode predložiť. Čas beží, páni farári. A my všetci sme smrteľní!

Možno je prekvapujúce, že organizáciu mladej cirkvi si vzal na starosť svetský činiteľ. Ale Juraj Thurzo patril k najznámejším a najšikovnejším šľachticom. Bol dedičným županom Oravy, pánom Bytče a roku 1609 sa stal palatínom – zástupcom panovníka v Uhorsku. Záujmy evanjelickej cirkvi považoval za svoje vlastné. Po niekoľkých poradách s kňazmi rozhodol sa palatín na dni 28. až 30. marca 1610 zvolať krajinskú synodu do Žiliny. Povolal na ňu šľachticov z desiatich uhorských stolíc, ktoré boli pod jeho správou, zástupcov slobodných kráľovských miest a farárov z jedenástich seniorátov.

Palatín Thurzo prišiel do Žiliny deň pred synodou. Jeho príchod bol pompézny. Na začiatku šlo asi štyridsať ozbrojencov, za nimi na pätnástich kočoch sa viezol palatín so svojím sprievodom. Privítalo ho desať zástupcov šľachty. Za kňazov pozdravil palatína Ján Fabricius.

Na druhý deň, keď mala synoda začať, všetci sa zhromaždili v kostole. Prvá časť synody bola bohoslužobná, v druhej sa rokovalo o pripravovaných cirkevných zákonoch a vykonala sa voľba až troch superintendentov. Tu predniesol Thurzo pamätnú reč.

– Dvojctihodní páni farári, urodzení páni! Jeho cisárska milosť mi ako palatínovi zverila desať hornouhorských žúp. Myslím si, že je potrebné, pokiaľ z Božej milosti palatínsky úrad zastávam, aby sa už koneč-

ne niečo ustanovilo pre blaho našej cirkvi, aby sa do nej zaviedol poriadok, kým je čas. Všetci sme smrteľní, na moje miesto môže nastúpiť človek, ktorý nemusí našej cirkvi prijať. Ako viete, bratislavský snem uzákonil, aby každé náboženstvo, ktoré v tejto krajine je, malo svojich predstavených čiže superintendentov – v našom prípade by sme konečne neboli závislí od predstavených katolíckej cirkvi...

Synoda schválila šesťnásť zákonov a práve ony dali evanjelickej cirkvi samostatnú právnu organizáciu, akú dovtedy nemala. Prvý zákon horlil za čisté pravoverné učenie, za bezúhonnosť života predstaviteľov cirkvi. Druhý až siedmy zákon pripomínal superintendentom ich povinnosti, ôsmy hovoril o prizvaní svetských osôb k pomoci na správe cirkvi. Deviaty až pätnásť zákon sa týkal kňazov a seniorátov a posled-

ný šestnásty predpisoval formulu superintendentskej prísahy.

Navrhované zákony však mohla synoda schváliť až po zvolení superintendentov. Bolo navrhnutých deväť kandidátov, hoci niektorí ani prítomní neboli. Tí, čo boli, opustili zhromaždenie a odišli do osobitnej miestnosti. Ostatní zatiaľ diskutovali o kandidátoch. Potom každý dostal papier, s ktorým odišiel do ďalšej miestnosti a tam napísal naň meno toho, koho si vybral. Hlasovali farári i šľachtici. Papieriky s hlasmi odovzdali palatínovi, ktorý ich zrátal. Za superintendentov boli zvolení Izák Abrahamides, Samuel Melik a Eliáš Lányi.

Vysviacka sa konala v posledný deň synody na pravé poludnie. Za zvukov všetkých zvonov uberali sa zhromaždení cez mesto do kostola. Na čele sa viezol palatín, za ním v druhom koči jeho manželka so svojimi dámami, ostatní synodáli šli pešo a za nimi kráčalo toľko ľudí, že sa ani do kostola všetci nepomestili. Najprv sa zaspievala pieseň *Veni Sancte Spiritus* – Príď, Duchu Svätý, potom vystúpil farár Ján Fabricius, ktorému synoda predpísala spôsob inaugurácie superintendentov a ňou ho aj poverila. Fabricius mal krátku kázeň a po modlitbe sa odriekala superintendentská prísaha.

Po skončení vysviacky a tým aj synody odišli do svojich domovov len niektorí. Viacerí ostali, lebo bolo treba odpísať odhlasované synodálne zákony. Dvadsaťpäť mužov vzalo do rúk pero a jeden im diktoval. Do jedenástej hodiny večer boli hotoví. Odpisy sa mali rozoslať po všetkých hornouhorských stolicích. Niekoľko exemplárov si vzal palatín.

– Pekne to vyzerá, – pozeral Melik do papierov. – Aha: My, gróf Juraj Thurzo z Betľanoviec, palatín krajiny uhorskej, sudca Kúnov, hlavný a dedičný župan Oravskej stolice, radca Jeho kráľovskej jasnosti a miestodržiteľ v Uhorsku... a mali by sme dodať: najväčší a najmúdrejší evanjelik v Uhorsku.

– Pán superintendent Melik, nerobte si žarty! – zasmial sa vrcholne spokojný Thurzo.

– Ale keby vás nebolo, urodzený pán palatín, tak by nebolo tejto Žilinskej synody, – nedal sa Melik.

– Za to ďakujte Pánu Bohu! On to dovolil, On to zariadil!

– To je pravda, – súhlasil s palatínom Lányi. – Ale niekto musel byť aj vykonávateľom Božej vôle.

– Presne tak, urodzený pán palatín – pridal sa aj Fabricius. – Ak sa smiem spýtať, tie synodálne zákony beriete na cisársky dvor?

– Áno, aj tam. Jeden exemplár dám do bardejovskej tlačiarne, aby ho po latinsky vytlačili. A potom ho rozšírime po celej krajine. Ba aj po celej Európe. Aby všetci videli a vedeli, že aj tu, na území Slovenska, žijú evanjelici.

– To je krásne... – povedal dojata Fabricius. – Takže úspešne sme všetko zakončili.

– Zakončili? – zvažnel Thurzo. – Nie, páni bratia. Nezakončili. My sme práve len začali. A pred sebou máme dlhú neľahkú cestu, ktorá však vedie Domov. Do nášho nebeského príbytku. Tam raz budeme doma. Ale za ten čas musíme v tomto časnom živote pre svoju cirkev ešte veľa urobiť.

Nora Baráthová

9. nedele po Sv. Trojici

²⁴Tito čtyři jsou na zemi nejmenší, a přece znamenití mudrci: ²⁵mravenci, národ bez síly, a přece si zajišťuje v létě pokrm; ²⁶damani, národ bez moci, a přece si staví obydlí v skalách; ²⁷kobylky, které nemají krále, a přece všechny vytáhnou válečně seřazeny; ²⁸ještěrka, kterou můžeš vzít do ruky, a přece bývá v královských palácích. ²⁹Tito tři pěkně vykračují a čtyři pěkně pochodují: ³⁰lev, bohatýr mezi zvířaty, před nikým neustoupí; ³¹oř silných beder nebo kozel a král se svým válečným lidem. ³²Jsi bloud, vynášíš-li se; máš-li nějaký záměr, ruku na ústa! ³³Stloukáním smetany vznikne máslo, tlak na nos přivodí krvácení, tlak hněvu vyvolá spor.

Kniha Přísloví 30,24-33

Milé sestry, milí bratři,

lev je králem zvířat, orel je králem ptactva, kůň je symbolem inteligence, stejně tak delfín, had znamená vychytralost, no a člověk je pánem tvorstva. Tak jsme se to během života učili, tak jsme to slýchali. A tak nás překvapí, že text z knihy Přísloví, který je základem kázání, na nás jde tak podivně. S mravenci, damany, kobylkami a ještěrkami. Takoví nepatrní tvorové. Mravenci nás rozčilují, všude vlezou, štípají, jsou nepříjemní. Damani, příbuzní slonů, nejsou o nic větší než králíci, jsou dokonce králíkům podobní. Kdo o nich něco ví? Většinou se musíme podívat do slovníku, abychom věděli, o kom je řeč. Kobylky? Je jich plná louka. Když si hovíme v trávě, kolikrát nějakou tu kobylku zalehneme, skáčou nám kolem hlavy a příšerně cvrkají. Ještěrky, té si mnohdy ani nevšimneme. Hop hop a je pryč. Maličká, klouzavá, pro někoho zajímavá, pro jiného nepříjemná. A Bible jim věnuje tolik prostoru. Co na té havěti je, že se jí Bible zabývá? Čekali bychom přece veliké věci, zásadní události, řeči o Boží lásce a Božím díle, o hříchu a milosti. O Boží cestě s člověkem, o Božím promluvení k člověku, o plánech a záměrech. A tady na nás s takovými tvorečky, s takovou, opět řekneme, havětí. Co s tím? Přece jen – lev by nebyl?

Malí, v podstatě bezbranní tvorové. Nejmenší, a přesto znamenití mudrci, uvádí jejich vystoupení text. Čím jsou tak zajímaví? O každém je stručná charakteristika.

Mravenci umí plánovat a ekonomicky myslet. V létě si zajišťují pokrm na celý rok, shromažďují zásoby. Damani, kteří jsou třeba oproti šelmám slabí, jsou dobří stavitelé. Sídli ve skalách jako orli. Staví si obydlí, velmi důmyslná doupata, ve skalách. Kobylky jsou bez vůdce, a přesto se umí seřadit do vojenského tvaru, a mračna kobilek jako nezadržitelný voj táhnou seřazeny bez jakéhokoliv vnějšího rozkazu. A ještěrka, jakkoliv ji ani do ruky nemůže člověk chytit, přebývá v palácích králů. Kdo by to řekl, že tak nepatrní tvorové a budou mít takový význam. Zřejmě význam a hodnota živého tvora nejsou závislé na jeho fyzické velikosti, na síle hlasu,

na umění prosadit se vedle druhých a proti druhým. Nebude to vlastně jako s člověkem? Že jeho význam a hodnota jsou dány jeho jedinečností, již jen jeho existencí? A nevede nás ten přečtený oddíl k přemýšlení o člověku a jeho ceně? Zůstaňme ale ještě chvíli v živočišné říši.

Když Ježíš hovoří o zabezpečení života, jak jsme to slyšeli ve čtení evangelia, jako příklad Boží péče dává nebeské ptactvo, jiná verze hovoří o vrabcích, a také lilie a polní kvítí. Jsou tak důležití a důležité, že se o ně Bůh stará. Nijak se o to nemusí přičinit, a přesto jsou krásné a barevné. Jednoduše jsou a bez nich by byla příroda ochuzena právě o to, čím jsou jedinečné: o jejich barvy a až závratně omamné vůně lilií, o švitoření vrabčáků na drátech elektrického vedení nebo ve větvích stromů, o pohyb ptactva po obloze, když seřazeni letí do teplých krajů. Jsou součástí stvoření, součástí přírody. Všechno živé má v přírodě svůj význam, vše má svoji cenu, hodnotu, vše je součástí toho největšího uměleckého díla nazvaného stvoření, vše je dílem Dárce života, jehož vůlí je život, plný originálních barev a tónů, vůní a zvuků, chutí a tvarů, všechno do sebe zapadá, patří k sobě, má své místo. Je to taková pestrobarevná, velmi plastická mozaika, ve které má každý kamínek své místo, svoji roli, svoji hodnotu stejnou jako všechny další kamínky. Patří do toho obrazu, do té mozaiky jak mravenec, tak lev, jak daman, tak slon, jak kobylka, tak orel, jak ještěrka, tak kůň.

A patří do té mozaiky života a celého vesmíru člověk. Patříme tam vy a já, patří tam člověk s ochrnutím na vozíčku a patří tam vrcholový sportovec. Patří tam pacient psychiatrické léčebny z oddělení chroniků a stejně tak vysokoškolský profesor. Patří tam žena v domácnosti i žena v dozorčí radě ČEZu. Patří tam úřednice z oddělení kontroly DPH na finančním úřadě a patří tam podnikatel, který jí předkládá účetní doklady ke kontrole. Patří tam křesťan i muslim, věřící i bez vyznání. Doplňte si do té mozaiky, koho chcete, každý v ní má své místo. Každý jako jedinečná, originální, cenná součást společenství, sociálního řetězce, jako dobré Boží stvoření. Nikoliv cenná ve srovnání s druhými, cenná nezávisle na druhých, dokonce cenná ne pro své zásluhy nebo mravný život, cenná jako bytí, protože je, protože existuje. Protože to bytí je, jak věříme, součástí Boží vůle, Božího plánu se světem. On dává člověku zakotvení a určení. On člověka zachraňuje pro život. Pro tento časný a také pro život nový, Kristem, jeho smrtí vykoupený a vzkříšením obnovený. Bůh miluje své stvoření, miluje člověka, miluje tebe a mě. **Ne proto, jací jsme, ale proto, že jsme.** Odtud pak pramení onen známý apoštolův imperativ lásky, abychom milovali jedni druhé. Ne ovšem pro nějaké významné vlastnosti, ne pro zásluhy, ale jednoduše proto, že jsou, že jsme, existujeme. Jde o lásku bez přívlastku. To jen víno máme raději přívlastkové, třeba pozdní sběr, ten bývá lahodný. Ale láska? Ta zůstává

láskou, i kdyby to byl raný sběr, trvalý sběr nebo i ten pozdní sběr.

Mnoho osobních krizí vzniká mimo jiné proto, že si člověk svoji cenu, svoji hodnotu, nezávislou na výkonu nebo druhých lidech, nepřipouští. Chybí mu pocit vlastní hodnoty. Pochybuje o své hodnotě. Lidé se zdají sobě příliš malými, příliš málo znamenajícími. Záleží

jim na tom, co si o nich myslí druzí, jakou hodnotu jim přisoudí druzí. Plyne odtud pocit bezmoci, nepotřebnosti, nedostatečnosti. Svoji hodnotu odvozují od toho, co o nich říkají druzí lidé, stávají se otrocky svázání, závislí na mínění a hodnocení druhých lidí, které je svazuje, deformuje, a neptají se, jakou hodnotu jim přisoudil Dárce života. A tu člověk může žasnout, protože ten dává člověku hodnotu jedinečnosti, stvoření, bytí. Stojí za to neptat se, jak mě vidí druzí lidé a svoji hodnotu přijímat odtud, ale ptát se, jak mě vidí Bůh a svoji hodnotu čerpat z odpovědi na tuto otázku. Jaká je to odpověď, slyšeli jsme před okamžikem. Německý mnich Anselm Grün říká: „Pocit vlastní hodnoty je vědomí své vlastní ceny, své důstojnosti, jedinečnosti své osoby. Je to vnímání mého já, mého opravdového bytí, obrazu, který si o mně Bůh udělal“. To je, milé sestry a milí bratři, jednak cesta sama k sobě, a pak také cesta k druhému člověku.

Jak je tomu s cestou sama k sobě? Přijetím své hodnoty, dané naší existencí v jedinečnosti a vycházející z Božího rozhodnutí, jeho lásky a přitakání k našemu životu, přijímáme sebe jako celek. Přiznáme si naši nedostatečnost, pochybení, nejistoty a slabosti, naše pády a přešlapy, naši skutečnost, to, že jsme dobří i že dobří nejsme. Nedovolíme, aby o tom rozhodovali, případně nám to sdělovali, jiní. My to víme. My to přece víme. Přiznáme si to. Jsme cenní i ve svých nejistotách, ve svých zábranách, ve svém kolísání. Naše hodnota zůstává. Pocit vlastní hodnoty není pýcha a namyšlenost, je to mnohem spíše cit pro vlastní cenu ve všech slabostech a mezích. Přijetí se i s těmi slabostmi a mezemi. „Pane, zde jsem. Takový jsem. Ty mě tak přijímáš. Dej, abych i já uměl sebe tak přijmout a druhé tak přijímat“. Taková může být naše modlitba. Ještě jedna citace z Grüna: „Není žádná duchovní zkratka, která by nám mohla ušetřit vyrovnávání se s psychickou realitou našeho života. Kristus sestoupil k nám lidem, abychom našli odvahu sestoupit do vlastní skutečnosti. Jen tak můžeme vystoupit k Bohu“.

A jak je to s cestou k druhému člověku? Jednoduše – jestliže tak přijmu sama sebe, nic mi nebrání tak přijímat i druhé lidi. Svého partnera, partnerku, své

rodiče i své děti, své přátele... Přijímat je v jejich plné hodnotě, dané Stvořitelem. Pro křesťana je to hodnota Kristova života, pro člověka obětovaného.

Milé sestry, milí bratři, to je ale dobře, že spolu s námi žijí na této zemi mravenci, damani, kobylky a ještěrky. Jakkoliv nepatrní tvorové, mají velkou hodnotu. Přivedli nás dnes tito čtyři živočichové k nám samým. Až na svých cestách uvidíte mravence, případně budete v lese pozorovat s úžasem a zaujetím hemžení mravenců na mravenčím kopci, až potkáte damana nebo i zajíce, až na louce uvidíte a uslyšíte kobylčí koncert, až vám přes cestu přeběhne ještěrka a zmizí v trávě, spokojeně si oddechnete. Všechno je, jak má být. Všechno je v pořádku. Tito čtyři tvorové nás nejen uklidňují, že je skutečně vše, jak má být, ale také že zde jsme my, jedinečné bytosti a naše hodnota je veliká, stejná u každého, daná Dárcem života, vykoupená Kristovou obětí. Tak vzhůru do života, na cesty. Doprovází nás ještěrky, damani, mravenci, kobylky a další havěť. Ale hlavně, po té cestě s námi jde náš Spasitel a Pán Ježíš Kristus. Jde s námi a my jdeme s ním. V tyto dny ovšem ještě nesměřují naše kroky a naše pohledy do barevné, radostné, probouzející se přírody. Teď ještě směřují ke Kristovu kříži, k místu Kristovy oběti, místu odpuštění a smíření. A nohy ještě zakopávají o kameny a klopýtají ve výmolech na té složité, klikaté cestě, plné nástrah a bolesti. Jiná cesta však k cíli, k prázdnému hrobu a zprávě o přemožení smrti a novém životě nevede. Jdeme po ní společně a sám Spasitel a Pán nám i dnes na té cestě nabízí kolem svého stolu občerstvení. Amen.

Miroslav Erdinger

farář Církevního sboru ČCE Praha – Kobylisy

HISTÓRIA

Kežmarského evanjelického a.v. cirkevného zboru XI.

Kežmarok bol od začiatku svojej histórie prevažne nemeckým mestom, no žila tu aj slovenská menšina. Od vzniku evanjelického nemeckého zboru (po r. 1530) sa aj Slováci zapájali do cirkevného života. Od r. 1577 mali aj svojich vlastných diakonov – kazateľov. Najznámejším slovenským kazateľom bol Juraj Buchholtz starší, ktorý prišiel do Kežmarku r. 1688; Daniel Lány, ktorý tu pôsobil v r. 1716 – 1729 a vysväcoval drevený artikulárny

kostol v slovenskej reči a napokon Juraj Buchholtz mladší, ktorý bol súčasne rektorom kežmarskej školy a vedcom stredoeurópskeho formátu. Za posledného diakona sa považuje Daniel Czerva v r. 1758 – 1774. V prvej polovici 19. storočia odbavovali slovenské bohoslužby študenti kežmarského lýcea, napr. budúci literáti Samo Tomášik a Samo Chalupka. V druhej polovici 19. stor. pre stále sa zvyšujúcu maďarizáciu slovenské bohoslužby zanikli.

V období I. Československej republiky (1918 – 1938) chodili Slováci do nemeckého cirkevného zboru. Ako ešte aj dnes spomínajú, v spevníku si podľa nápevu nemeckej piesne našli slovenskú a sledovali aspoň jej text. Nemeckej kázni mnohí nerozumeli.

Situácia sa zmenila až po rozpade I. ČSR a pri vzniku I. Slovenskej republiky. Úlohou zorganizovať slovenský ev. a. v. misijný zbor bol poverený kaplán Ondrej Spišák, rodák z Ochtinej (1915 – 1979), ktorý prišiel do Kežmarku 1. októbra 1939. Nedošiel však len Kežmarok, ale obrovský obvod, ktorý siahla od Studeného Potoka cez Tatry až po dnešné poľské dediny so slovenským obyvateľstvom a na druhej strane šiel údolím rieky Poprad až po Starú Ľubovňu – celkove šlo o vyše 20 miest a obcí. Neraz bolo treba ľudí presvedčať, pretože sami nevedeli, kam vlastne patria – či sú Slováci, či Nemci. Napokon sa to mladému kaplánovi podarilo a napriek ťažkostiam dňa 28. apríla 1940 vznikol oficiálne v Kežmarku Slovenský evanjelický a. v. cirkevný zbor. Prvá slovenská confirmácia bola 5. mája 1940. Pravou rukou mladého farára bol pán Michal Jacko, ktorý takmer každú nedeľu na bicykli obehľoval kežmarských evanjelických

Slovákov a pozýval ich na bohoslužby. (Už vtedy boli luteráni vlažní? Poznámka autorky.)

A tak pôsobili v Kežmarku dva cirkevné zbory – nemecký, ktorý používal nový kostol a slovenský, ktorý uprednostnil drevený kostol, hoci svadby, krsty i confirmácie sa odbovali aj v novom kostole. Žiaľ, fašizmus sa votrel aj medzi nemeckých farárov: dodnes sa spomína kežmarský kňaz, ktorý na kazateľnici zdvihol ruku a pozdravil Heil Hitler!, čo sa nepáčilo ani samotným veriacim.

Porážka fašizmu bola neodvratná a Kežmarok opustili dobrovoľne alebo na príkaz mnohí nemeckí veriaci, samozrejme aj kňaz. Po obnovení Československej republiky boli nemecké cirkevné zbory zrušené.

Aká bola situácia po oslobodení, charakterizuje hlásenie O. Spišáka na Biskupský úrad v Košiciach zo dňa 31. júla 1945: „Matriky a cennejšie archíválie všetkých nemeckých farských úradov boli odvezené do Nemecka, ale nevie sa, kam. Ostatné spisy, ktoré tu ostali, poväčšine horliví vojaci a civili spálili alebo rozvláčili... V Tvarožnej kultúrni kresťania vykradli kostol i faru, zlodejov sme zistili, ale nesmie sa im nič stať, lebo z luteráka si údajne pani veliteľ milície kostým chce dať ušiť. Do nemeckých obcí nám navozili nových obyvateľov, pred ktorými niet nič sväte a ukradnú ešte aj nás. Tu niet ľudí, ktorí by mali pochopenie pre pamiatky, ale zato po nich zostane pamiatka neľudského barbarstva, aké dejiny nepoznajú.“

Niektoré debny s archíváliami (napr. aj z Kežmarku) sa našli v Čechách a veci sa poväčšine vráti-

li tam, kam patrili. V Kežmarku išlo hlavne o matriky. Nepoškodené ostalo aj svedné náčinie. To najcennejšie zo 17. storočia odmietol dať na evakuáciu kurátor nemeckého zboru a niekdajší riaditeľ Ev. a. v. dievčenskej meštianskej školy Otto Bruckner a zakopal ho do zeme, čím ho v skutočnosti zachránil. Nevrátil sa však napr. evakuovaný inventár nemeckého gymnázia a bez stopy sa stratili z lyceálnej knižnice aj niektoré unikátne spišské vydania, resp. diela Spišiakov (napr. všetky diela, ba aj pamätník cisársko-kráľovského matematika a kežmarského obyvateľa Dávida Frölichu, o ktorých s istotou vieme, že boli v knižnici ešte pred vojnou).

Farár Spišák, ktorý pomáhal počas vojny Židom a partizánom, po skončení vojny neváhal a pomáhal nevinne prenasledovaným obyvateľom nemeckej národnosti.

„Všetkých Nemcov bez rozdielu na ich chovanie, vek a pohlavie kon-

centrujú”, píše farár Spišák 31. júla 1945 na Biskupský úrad do Košíc. Presne o mesiac sa obracia na biskupský úrad so žiadosťou, aby mohol pre Nemcov v pracovných táboroch a koncentračných strediskách robiť bohoslužby. Uviedol, že v okrese Kežmarok je osem táborov s cca 1500 – 2000 ľuďmi, z toho 90% evanjelikov. „O duchovné zaopatrenie týchto bolo by sa treba postarať, lebo si to sami žiadajú. V okolí Kežmarku to aj robíme. Keď niekde vonku od-
bavujeme služby Božie, prídu títo ľudia do chrámu a aj Večeru Pánovu im prislужujeme. Tu v Kežmarku máme dva pracovné tábory (v hrade a niekdajšom okresnom súde – pozn. autor-
ky). Je tam mnoho ľudí. Žiadali si, aby som im prišiel odbaviť do tábora služby Božie a prislужiť Večeru Pánovu. Katolíci chodia tam odbavovať omšu, pravda, majú v hrade svoj kostolík. Mne je to však nemožné, lebo tam niet žiadnej miestnosti a do katolíckeho kostolíka nás nepustia.... V dru-

hom tábore tiež niet žiadnej miestnosti. Podal som žiadosť na ONV, aby títo ľudia mohli chodiť na riadne služby Božie do chrámu každú nedeľu... Dôvodil som tým, že keď tí ľudia chodia cez týždeň na prácu k sedliakom a neujdú, môžu prísť aj v nedeľu do kostola. Pri prejednávaní tejto žiadosti na ONV okresný veliteľ NB (národnej bezpečnosti) povedal, že sa na to musí spýtať na hlavnom veliteľstve v Bratislave. Bol tam osobne a po návrate mi povedal, že nesmú chodiť do kostola. Je to trochu divné počínanie..." Farár ďalej prosil biskupa o pomoc, „aby títo ľudia mohli byť duchovne zaopatrovaní. Veď nato majú právo ešte aj vrahovia, ktorí sedia vo väzeniach, a nie ľudia v pracovných táboroch." Biskupský úrad bohoslužby pre internovaných skutočne vybavil a samotné Prezídium Povereníctva Slovenskej národnej rady pre veci vnútorné dňa 5. októbra 1945 nariadilo pracovným táborom, aby boli konané bohoslužby pre všetkých veriacich zákonom uznaných cirkví, avšak pri zachovaní potrebných bezpečnostných opatrení. "Príslušníkom cirkví má byť umožnené, aby mohli byť prítomní náboženskej potechy."

Situáciu v okolí Kežmarku dokresľuje list farára Spišáka z 18. septembra 1945: "Pomery sú tu hrozné. Ľudáci slávia svoj triumf pod červenou zástavou. Pri kolonizácii nechcú pripustiť sem evanjelikov a chceli by ešte aj cirkevné majetky zhabať. Nasťahovali sem samých... zlodějov a darebákov. Máme veľmi zlé vyhladky do budúcnosti. Budeme aj hladovať, lebo všetko bude znivočené. Je to veľmi smutný obraz. Títo zloději si nerobia starosti, čo bude, či sa tam udržia alebo ich vyložia, oni nemôžu nič stratiť. Rozkradli všetko, odvláčajú do svojich domovov..."

Nedivme sa, že farár Spišák sa stal pre svoju smelosť trňom v oku pre nastupujúcu KSS a pre jeho nekompromisné jednanie mu nakoniec r. 1952 odňali štátny súhlas na pôsobenie v Kežmarku a v celom Východoslovenskom kraji. Po odňatí súhlasu bol pol roka bez miesta a platu.

Z pôvodného nemeckého obyvateľstva ostala len hŕstka. Zachraňovať evanjelickú vieru ostalo na Slovákoch. Chvalabohu, podarilo sa, hoci počet evanjelikov na Spiši už nikdy nebude taký vysoký ako bol pred r. 1945.

Nora Baráthová

JOZEF II.

Cisársky tajomník s hrôzou pozeral na svojho pána. Oblieka sa ako najobyčajnejší šľachtic, nie ako cisár. To by mu hádam ešte prepáčil. Ale tie jeho myšlienky, jeho nápady, jeho plány! To hádam nemyslí vážne, čo mu tu tak nadšene vykladá.

– Niečomu nerozumiete? – zarází sa cisár.

– Vaša jasnosť...

Chvíľka rozpačitého ticha.

– No tak? – súri cisár odpoveď.

– Škoda, že už nežije vaša urodzená pani matka Mária Terézia. S ňou by sa dalo poradiť.

– A o čom? – prekvapí sa cisár Jozef II.

– Vaša jasnosť, dovoľujem si poznamenať, že celá ríša bude po vašich reformách hore nohami.

– Veď to my práve chceme, – zasmeje sa cisár a podľa dávneho zvyku nehovorí v prvej osobe jednotného, ale množného čísla. – Naša krajina takto nemôže ísť ďalej. Stojíme stále na jednom mieste a Európa nás už dávno predbehla. Ešte aj to zaostané Rusko. O Nemcoch ani nehovorím. Ktorá krajina má toľko kláštorov ako my? A koľko to stojí štát? Kde pracujú ľudia ako otroci? Kde sa prenasleduje iná viera? Máme tu také dielne a továrne ako Angličania alebo Francúzi? Nič nemáme. S tým musí byť koniec! Aj rakúske, aj uhorské zeme sa musia rozvíjať ako ostatné štáty.

Tajomník si len vzdychne.

– Vaša jasnosť, potom všetci ľudia budú rovnakí, seberovní?

– Áno.

– Aj luteráni a židia?

– Samozrejme. V čom sa líšia od nás, katolíkov?

– Vaša jasnosť, a čo na to povie svätý otec, rímsky pápež? – tajomník sa skoro rozplače pri tých slovách.

– Obnovíme „*placetum regium*“. Viete, čo je to? Nie? To je nariadenie, ktoré zakazuje čítať pápežské bully v kostoloch bez nášho povolenia. – Cisár sa vypne akoby do pozoru a pokračuje slávnostným hlasom. – *Nos Iosephus Dei gratia electus imperator semper augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae rex et cetera, et cetera...* Rozumiete mi, dúfam?

Tajomník odovzdane prikývne. Práve si vypočul po latinsky titul cisára, kráľa Nemecka, Uhorska, Česka, Dalmácie, Chorvátska, Slovinska a to ešte nebol spomenutý arcivojvoda, vojvoda...

– Áno, my z Božej milosti cisár a kráľ, len my budeme určovať náboženské pravidlá katolíckej cirkvi.

Cisár dobre vedel, že pápež Pius VI. ho otvorene bude kritizovať. Nie len za *placetum regium*, ale hlavne za to, že cisárske nariadenie zruší aj hromadu mníšskych rádov a kláštorov, ktoré nič zvláštne nerobia. Budú to kartuziáni, kamalduli, karmelitáni, klarisky, františkánky... Zlikviduje sa najmenej sedemsto kláštorov. Ostanú len také mníšske rády, ktoré sa venujú ošetrovaniu chorých a výchove mládeže. Vyškrtnú sa aj niektoré cirkevné sviatky, veď pomaly na každý deň pripadá nejaký sviatok a nikde sa nepracuje. A aby sa eš-

te viac šetrilo a všade, nemusí na omšiach svietiť veľa sviečok, stačí menej.

Pochopiteľne, naraz to nepôjde. Mnísi sa budú búriť. Ale prostý ľud nie. Ten určite nie. Aj tomu chce cisár pomôcť. V prvom rade zruší nevoľníctvo. Veď to je ako novodobé otroctvo. Už bude koniec tomu, aby si chudáci pýtali povolenie na uzavretie svadby alebo na sťahovanie, ich deti budú môcť študovať, vyučiť sa remeslu. A zakáže aj prácu detí do osem rokov. Šľachte bude treba tiež pristiť krídelká. No a ešte čosi. Musí sa zmeniť výcvik armády. Vojaci sú leniví a ich predstavení ešte lenivší.

– Čím začneme, Vaša jasnosť? – dovolil si tajomník vyrušiť cisára v jeho zamyslení.

– Dvoma vecami, – spamätal sa cisár. – Teraz máme október roku Pána 1781. Druhý rok našej samostatnej vlády. Najprv spíšeme a vydáme tolerančný patent a hneď za tým pôjde patent o zrušení nevoľníctva. To budú prvé a najdôležitejšie naše nariadenia. No čo stojíte? Zavolajte pisára. Alebo to chcete písať vy?

Artikulárny kostol bol zaplnený do posledného miesta, ba ľudia aj stáli v uličkách medzi lavicami. Nie div – veď v každej župe podľa nariadenia Šopronského snemu z roku 1681 mohli byť postavené len dva evanjelické kostoly a jeden mohol stáť v slobodnom kráľovskom meste, avšak len vonku za mestskými hradbami. Iné kostoly evanjelici nesmeli mať. Aj ich školy museli stáť za hradbami miest.

Kňaz stále neprichádzal, ale kantor sa v hraní neunavil. Hmýrili sa hlavne lavice, kde sedeli ženy. Na to sa prísne dbalo, aby zvlášť sedeli muži, zvlášť ženy, na jednom chóre boli mládenci, na druhom dievčence. A takto oddelene vychádzali aj z kostola.

Konečne nastalo ticho a vošiel farár. Všetkých prekvapila jeho červená vzrušená tvár: čo sa stalo? Zase sa pohli ženské lavice.

Kantor predohral predspev, ale farár nechtyl nôtu. Naopak. Zdvihol ruku, aby organ prestal hrať.

– Veľká je milosť nášho Pána! – zvolal mohutným hlasom. – Nenadarmo sme sa modlili, nenadarmo trpeli naši otcovia a dedovia. Drahí bratia, drahé sestry, sme slobodní, opäť môžeme voľne vyznávať našu vieru!

Kostol zašumel, no mnohí nechápali tieto slová.

– Jeho cisárska jasnosť Jozef II. vydal nariadenie, ktorým povolil slobodne vyznávať našu vieru, stavať kostoly. Je pravda, že nesmú mať veže a zvony, ale či je toto najdôležitejšie? Smieme všade vykonávať naše bohoslužby, smieme sa znova dostať na univerzity, na vyššie posty, nemusíme chodiť na obrady katolíckej cirkvi a na procesie. Sme slobodní! Slobodní! Už nás nikto nebude prenasledovať za to, že sme evanjelici!

Vzrušení farár pozrel na prekvapených veriach. Odrazu videl, ako rad za radom všetci veriaci pokľakli vo svojich laviciach i v uličkách me-

dzi lavicami a počul prvé vzlyky žien. Pochopil: dá sa plakať aj od radosti, od šťastia...

Otočil sa k oltáru, aby si ľudia nevšimli, že nevie slzy udržať ani on.

Zaznel mohutný hlas organu. Nebol to predspev. Bol to Lutherov

Hrad prepevný. Najprv ho sprevádzalo málo hlasov, ale postupne sa pridávali ďalší a ďalší a o chvíľku burácal celý kostol:

– Hrad přepevný jest Pán Bůh náš...

Nora Baráthová

Medzinárodné stretnutie kresťanov

Človek – kresťan by nemal ostať so svojou vierou sám, prípadne iba medzi múrmi svojho bytu. Mal by zdieľať spoločnosť, v ktorom sa modlí, spieva, počúva a rozjíma.

Takéto spoločnosť môžeme vytvoriť na nedeľných bohoslužbách v kostole, na biblickej hodine, zborovom dni, na seniorálnych a dištriktuálnych stretnutiach a pod.

My, niektorí členovia nášho zboru, sme sa zúčastnili už druhýkrát na Medzinárodnom stretnutí kresťanov. Pred troma rokmi bola centrom konania Bratislava, toho roku sme prežili požehnané chvíle v dňoch 1. – 5. júna 2011 v Nemecku – v Drážďanoch.

Cestu bolo možné absolvovať autobusom, ktorý objednal Biskupský úrad VD, prípadne vlastnou dopravou. Za poplatok, ktorý sme doma uhradili, boli nám servírované obedy v obrovskom stane, kde sa zmestilo niekoľko tisíc stravníkov. Nocľahy s raňajkami boli zabezpečené v triedach škôl, prípadne na súkromí.

V priebehu každého dňa nás očakával veľký výber z palety programov: od koncertov kapiel cez vystúpenia spevokolov, výklad biblického textu, dialó-

gy, výstavy, bohoslužby... Programy boli venované najmenším, mládeži, strednej generácii, aj seniorom.

Kde sme sa v starobyľom centre mesta otočili, tam sme našli historickú pamiatku a na každom kroku neodmysliteľný orchester s dychovými nástrojmi.

Prvý večer sme prežili na brehu rieky Labe na sviečkovom zhromaždení, kde každý účastník dostal dlhú tenkú sviečocku a tých účastníkov a sviečok bolo asi 120 tisíc.

Ťažko opísať všetko, čo sme zažili, bolo to krásne, veľkolepé, výborne zorganizované a dušu povznášajúce podujatie.

Nemôžem zabudnúť na nezvyklý nápis „Kirche überfüllt“ – „Kostol je preplnený“ pred Trojkráľovým chrámom, kde sa organizovali slovenské bohoslužby, ktorých sme sa chceli zúčastniť. S podobnými tabuľkami „Platz überfüllt“ – „Námestie je preplnené“ sme sa stretli aj na večernom programe na otvorenom priestranstve.

Vrele všetkým odporúčam ďalšie podobné stretnutie kresťanov, ktoré je naplánované na rok 2014 do poľského mesta Wroclaw.

Gabriela Križanová

--- Slovom i obrazom ---

12. marca 2011 sme sa rozlúčili v Novom evanjelickom kostole s Margitou Althovou r. Polszovou, ktorá sa narodila 11. júla 1925 v Spišskej Sobotě rodičom Teodorovi Polszovi a Kornélii r. Korenčiovej. Svoje detstvo prežila v Kežmarku, kde získala i základné vzdelanie. Potom študovala na dievčenskej škole v Budapešti. Po jej skončení pracovala v očnej optike. Keď sa vydala, po určitom čase pracovala v stolárstve a nakoniec vo Východoslovenských mliekárňach v Kežmarku. Odtiaľ odišla do starobného dôchodku. Do manželstva vstúpila 4. októbra 1951 v Kežmarku s Ľudovítom Althom, evanjelickým fará-

rom. Pán Boh v tomto manželstve im požehnal synom Ľudovítom. 27 rokov prežila v CZ v Slovenskej Vsi, kde jej manžel pôsobil ako zborový farár. Rok po jeho smrti sa presťahovala do Kežmarku, kde sa hneď zapojila do práce v cirkevnom zbore vo funkcii pokladníčky. Vo svojom voľnom čase sa venovala ručným prácam, ktoré boli priam umeleckými výtvmi. Mala rada práce v záhrade a venovala sa pestovaniu pelargónií. Svoj voľný čas vyplňala lúštením nemeckých krížoviek. V noci 8. marca jej prišlo ťažko od srdca a vzápätí na to bola hospitalizovaná. Ešte v ten deň dopoludnia dostala ťažký infarkt, kto-

rému nakoniec podľahla. Zosnulá sa tak dožila 85 rokov, 7 mesiacov a 25 dní.

31. marca 2011 sa konal v kancelárii farského úradu rozhovor s generálnym dozorcom Ing. Pavlom Delingom a biskupom VD Mgr. Slavomírom Sabolom za účasti seniorálneho dozorca Ing. Milana Zachera a riaditeľa generálneho biskupského úradu Ing. Dušana Vagaského, a to na podnet petície brata Ondreja Szutora z Levoče (rodáka z Tvarožnej) za odčlenenie filiálky Tvarožná od CZ Kežmarok. Pracovnú časť rokovania otvoril generálny dozorca a ospravedlnil neúčasť generálneho biskupa PhDr. Miloša Klátika, PhD. Generálny dozorca zrekapituloval fakty uvedené v petícii. Zdôraznil, že aj keď petícia nesie názov „za odčlenenie filiálky Tvarožná“, petícia túto požia-

davku neobsahuje. V petícii sa hovorí len o túžbe Tvarožňanov stretávať sa v kostole pri službách Božích a o snahe opraviť kostol tak, aby bol v dôstojnom stave. Keďže pri petícii je rozhodujúci obsah, a nie názov petície, tak riešenie osamostatnenia tejto filiálky sa neuskutočnilo.

Po vyjadrení brata Szutora, predstaviteľov cirkevného zboru, seniorátu a dištriktuálneho biskupa sa dohodol nasledovný postup. Brat farár Porubán sa zaviazal predložiť zb. presbyterstvu požiadavku, aby na kostol v Tvarožnej bol vypracovaný statický posudok vzhľadom na nevyhovujúci stav kostola, z ktorého by bolo jasné, či sa bohoslužobné stretnutia v kostole z hľadiska bezpečnosti môžu konať a za akých podmienok. Zborové presbyterstvo v tejto veci zasadalo 9. mája 2011 a prijalo nasle-

PRI STOROČNICI KOSTOLA V SLOVENSKEJ VSI

dovné uznesenie č. 7/2011: Zborové presbyterstvo súhlasí s vypracovaním statického posudku na kostol v Tvarožnej súdnym znalcom zapísaným v zozname znalcov vedenom na Ministerstve spravodlivosti SR z odboru Stavebníctvo a odvetvia Statika stavieb s podmienkou, že statický posudok objedná a v plnej výške uhradí Občianske združenie Spoločnosť A. E. Mayerhoffera v Tvarožnej.

1. apríla 2011 sa uskutočnilo na Gymnázium P. O. Hviezdoslava rokovanie s poslancami VÚC Prešovského samosprávneho kraja (Ing. M. Perignéth, MUDr. P. Slovák, Ing. J. Harabin) a predsedom VÚC MUDr. Petrom Chudíkom ohľadom prenájmu budovy gymnázia a ďalších rekonštrukcií. Výsledkom tohto jednanja bolo, že v tomto roku nám gymnázium poukáže finanč-

né prostriedky z nájmu aj za rok 2012 a čiastočne za rok 2013, aby sa mohla uskutočniť kompletná rekonštrukcia ústredného kúrenia, sociálnych zariadení a oprava podláh na druhom poschodí.

10. apríla 2011 sa uskutočnil o 14⁰⁰ h. konvent Tatranského seniorátu v CZ Slovenská Ves za účasti dištriktuálneho biskupa VD ECAV na Slovensku Mgr. Slavomíra Sabola. Konvent začal bohoslužbami, na ktorých zvestou slova Božieho poslúžila sestra kapláňka Vierka Zaťková Pališinová. Rokovanie prebiehalo vedľa kostola v kultúrnom dome. Z nášho cirkevného zboru sa tohto konventu zúčastnilo predsedníctvo CZ (Roman Porubän, zb. farár – senior TAS, Ernest Chritz – zborový dozorca) a delegáti (Eva Ciriaková, Slávka Jankurová). Všetci konventuáli dostali v predstihu

POHREB NAŠEJ SESTRY MARGITY ALTHOVEJ

správu o živote Tatranského seniorátu, ktorá sa na rokovaní nečítala. Po schválení správy a rozpočtu sa uskutočnili voľby na funkcie: a) konseniora TAS – zvolený bol Ján Matis, b) zástupcu dozorcú TAS – zvolený bol Pavol Povec, c) presbytera TAS z radov laikov – zvolená bola Ľudmila Fábryová. Okrem toho sme schválili offeru pre CZ Podolíneček na opravu organa vo filiálke Plavnica a pracovnú náplň ordinovaného pracovníka pre diakonickú službu TAS.

17. apríla 2011 sa uskutočnilo v našom cirkevnom zbore stretnutie dôchodcov aj s prislúžením Večere Pánovej. Toto stretnutie sa konalo na Kvetnú nedeľu, ktorá hovorí o vstupe Pána Ježiša Krista do svätého mesta Jeruzalem. Brat farár vo svojom príhovore na základe textu z Matúšovho evanjelia 21,1-11 po-

ukázal na to, kvôli čomu a komu Ježiš vstupuje do tohto mesta, z ktorého Ho vyvedú na Golgotu ako zločínca a lotra. V tomto meste sa naplnila cesta utrpenia, ale i víťazstva nášho Spasiteľa, ktorý sa pre záchranu hriešneho človeka nechal pribiť na drevo Golgotského kríža. Kto prichádza pod tento kríž, nachádza pomoc a odpustenie.

3. mája 2011 sa uskutočnila v našom cirkevnom zbore Biblická olympiáda Tatranského seniorátu. Deti, ktoré navštevujú hodiny náboženskej výchovy, sa medzi sebou popasovali vo vedomostiach zo Starej a Novej zmluvy. Prítomných pozdravila sestra farárka Ľubica Sobanská zo Slovenskej Vsi, ktorá vysvetlila účastníkom základné informácie ohľadom priebehu biblickej olympiády. Víťazi v jednotlivých

STRETNUTIE DÔCHODCOV ZA JEDNÝM STOLOM

kategóriách postúpili na celoslovenské kolo Biblickej olympiády.

7. mája 2011 – sa 7 členov nášho zborového presbyterstva zúčastnilo v Ružomberku 13. misijnej konferencie Evanjelizačného strediska (EVS). Téma konferencie niesla názov: Viera sa (ne)dá skryť. K tejto téme poslužil prednáškou Michal Klus, ktorý pôsobí ako zborový farár Sliezkej Evanjelickej cirkvi v Třinci; Bill Moberly, ktorý minulého roku (17. júla 2010) kázal aj v našom kostole a v súčasnosti pôsobí ako riaditeľ misijnej organizácie vo Východnej Európe a pomáhal pri zakladaní 50 cirkevných zborov v bývalom Sovietskom zväze; Ľubomír Ďuračka pôsobiaci ako zborový farár v Cirkvnom zbore ECAV na Slovensku Nové Mesto nad Váhom a nakoniec prednáškou poslužila Rebecca Manley Pippert z USA.

Celá konferencia sa niesla v duchu slov Pána Ježiša: „**Mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté**“ (Mt 5,14). O tejto skutočnosti riaditeľ EVS Slavomír Slávik povedal: „Ale veľakrát to, že nasledujeme Krista, akoby nebolo vidno. Akoby sme sa v niektorých situáciách, alebo pred niektorými ľuďmi hanbili. Možno si nie sme istí, či je naozaj pravda, čomu veríme. Možno nechceme vyzerat' hlúpo alebo nemáme tie správne slová. Máme svoj dôvod. V niečom proste nemáme jasno, a to nám bráni nehanbiť sa a byť pekným svedectvom ľuďom okolo nás.“

8. mája 2011 počas bohoslužieb na 2. nedeľu po Veľkej noci, ktorá bola tiež 2. májovou nedeľou, keď si pripomíname Deň matiek, sme poďakovali našim mamám a starým mamám za všetku lásku, trpez-

livosť a starostlivosť o nás. Brat farár vo zvesti slova Božieho poukázal na príkaz: „**Paste stádo Božie, ktoré je u vás, nie s nevôľou, ale dobrovoľne**“ (1Pt 5,2). Zdôraznil, že je dôležité pri výchove detí uchopiť tento príkaz a naplno ho uskutočňovať v ich živote. V závere poďakoval všetkým mamám a starým mamám za uskutočňovanie tohto dôležitého príkazu vo svojich rodinách. Pri tejto príležitosti krátkym programom pozdravili deti z nedeľnej besiedky svoje mamy a staré mamy. Videozáznam z tohto vystúpenia si môžete pozrieť na webovej stránke CZ: <http://www.ecavkk.sk/31.html>

15. mája 2011 na 3. nedeľu po Veľkej noci sa uskutočnila v našom cirkevnom zbore slávnosť konfirmácie. Vzhľadom na to, že konfirmovaných bolo 5 detí, skúška kon-

firmandov prebehla v rámci pripravovanej slávnosti. Každý konfirmand si ťahal súbor otázok, na ktoré potom odpovedal. Tohto roku sme mali čisto pánske zloženie (Samuel Bartko, Adam Česánek, Lukáš Kratochwilla, Marek Neupauer, Tomáš Raffaj). Všetci piati konfirmandi potvrdili svoju krstnú zmluvu a verejne sa priznali k viere v Ježiša Krista ako svojho Pána a Spasiteľa. Brat farár v konfirmačnom príhovore na text O stratenej ovci (z Lukášovho evanjelia 15,1-7), poukázal na to, čo sa stane s milou a sympatickou ovečkou, keď sa pretransformuje na tvrdohlavého barana – stratí sa. Pán Ježiš však ani nad tvrdohlavými baranmi neláme paliцу, ale ide ich hľadať do húštie tohto sveta. Dáva nám čas milosti zo dňa na deň, z hodiny na hodinu a hľadá nás, aby sme sa ešte viacej nedokaličili. Obraz tohto podobenstva

CHLAPSKÉ ZOSKUPENIE KONFIRMANDOV

je priam famózný v tom, čo všetko nám ponúka, čo všetko v sebe skrýva, na čo sa dá poukázať a čo môžeme cezeň vnímať v živote človeka. Pán Boh nechce, aby náš život sa podobal tvrdohlavému baranovi, ktorý sa zatúla, ale ovečke, ktorá jasne počuje hlas dobrého pastiera Ježiša Krista a v živote ho nasleduje s každodennou prosbou vo svojich modlitbách: „Veď ma sám, Pane, do svojho kráľovstva, veď ma sám, Pane, hoci aj v slabostiach. Veď ma sám, Pane, navzdory nástrahám. Ó, veď ma sám.“ V duchu týchto slov pozdravil konfirmandov zborový spevokol a dozorca cirkevného zboru Ernest Chritz. Videozáznam z konfirmácie si môžete pozrieť na webovej stránke CZ: <http://www.ecavkk.sk/32.html>

15. mája 2011 popoludní po konfirmačnej slávnosti sa v Novom

evanjelickom kostole uskutočnil veľkonočný koncert Miešaného speváckeho zboru Laudamus o. z. Svit, Komorného speváckeho zboru ZUŠ Janka Silana Poprad, Komorného sláčikového orchestra ZUŠ Svit, Štrba a Poprad. V ich podaní sme si mohli vypočuť od svetoznámych autorov diela, ktoré poukazovali na udalosti ukrižovania a vzkriesenia Pána Ježiša Krista (J.S.Bach: Jesu bleibet meine Freude; Jozef Haydn: Missa brevis č. 7 B dur časti: Kyrie, Agnus Dei; W. A. Mozart: Ave verum corpus; A. Vivaldi: Concerto C dur RV 115; John Wiegand: Zatriasla sa zem a iné). Záznam z tohto koncertu si môžete pozrieť na webovej stránke CZ: <http://www.ecavkk.sk/33.html>

31. mája 2011 sa v drevenom artikulárnom kostole uskutočnil koncert Donských kozákov. Zbor

MIEŠANÝ SPEVÁCKY ZBOR LAUDAMUS

je nasledovníkom pôvodného spevákkeho zboru skutočných donských kozákov, emigrantov z Ruska pred terorom boľševickej revolúcie v roku 1917. V repertoári má duchovnú tvorbu nielen pravoslávnej liturgie, ale aj západnej Európy, operné zbory a samozrejme ruské a ukrajinské ľudové piesne so sprievodom ruských ľudových nástrojov (bajan, balalajka, gitara, harmonika).

Zakladateľom zboru donských kozákov je rodák z Rostova na Done skutočný donský kozák Peťa Chuďakov. Umelecky pôsobil ako choreograf a tanečník na rôznych divadelných scénach v Sofii, Drážďanoch a vo Viedni. V súčasnosti zbor tvoria umelci, ktorí spievajú v rôznych operných domoch a niektorí z nich sú priamymi potomkami donských kozákov. Na tomto

koncerte sme mohli sledovať dokonalú vyrovnanosť hlasov, obrovský dynamický kontrast a tvorivú interpretáciu. Prvá časť koncertu pozostávala z pravoslávnej liturgie. V druhej časti sme si mohli vypočuť nádherné ruské a ukrajinské piesne.

1. júna 2011 v Drevenom artikulórnom kostole sa uskutočnil koncert spevákkeho zboru Musical Mission Team z Bob Jones univerzity z USA. Toto spevácke a zároveň i hudobné teleso amerických študentov do nášho cirkevného zboru zavítalo už po tretíkrát. Pri organizácii nám trochu nastali menšie problémy, pretože sme si dátum pomýlili presne o mesiac a ľudí sme na tento koncert pozvali najprv 1. mája. No keď speváci nepričádzali a čas koncertu sa blížil, tak sme začali pátrať po tom, kde

PÔSOBIVÉ VYSTÚPENIE DONSKÝCH KOZÁKOV

sa stala chyba. Moderná e-mailová komunikácia bola príčinou tohto nedorozumenia. A tak nám nezostávalo nič iné len ospravedlniť sa prítomným poslucháčom a pozvať ich na tento koncert o mesiac.

V podaní Musical Mission Teamu sme si mohli vypočuť rôzne spirituály, gospels a inú kresťanskú hudbu. Mladí ľudia okrem spevu sa prezentovali hrou na dychové nástroje, elektrický klavír, gitaru a harfu. Okrem toho nám poslúžili aj zvesťou slova Božieho na text z Lukášovho evanjelia 15,11-32: O márnotratnom synovi. Cez osobné svedectvo a jasnú zvesť evanjelia sme si mohli uvedomiť, čo všetko Boh robí pre záchranu stratených ľudí.

4. júna 2011 cirkevný zbor pri príležitosti Dňa detí zorganizoval výlet pre rodičov s deťmi na Horný Šariš a Zemplín. Naša prvá zastávka bo-

la v Michalovciach. Tu sme sa ako si nevedeli zorientovať a nájsť parkovisko v blízkosti kaštieľa. Opýtali sme sa štátnej polície a oni veľmi ochotne sadli do auta a zaviedli nás na najbližšie parkovisko a dokonca strážnikovi povedali, aby nevyberal od nás parkovné. Aj touto cestou im chceme poďakovať. Občas nás polícia aj milo prekvapí.

Michalovský kaštieľ sa nachádza priamo v meste na nábreží rieky Laborec a stojí na mieste starého vodného hradu, ktorý okolité teritórium chránil pred vpádmi nepriateľov. Pôvodne ho tvorila gotická bloková stavba s nárožnými vežami strážiaca cestu a most cez Laborec. Celkový vzhľad hradu zmenila najskôr renesančná prestavba, pričom jeho súčasná podoba je výsledkom klasicistickej prestavby z 19. storočia. Objekt je v súčasnosti sídlom Zem-

ZASPIEVALI AJ SLOVENSKÉ PIESNE

plínskeho múzea dokumentujúceho vývoj prírody, spoločnosti a ume-
nia tejto oblasti od najstarších čias.
Kuriozitou prehliadky bolo, že pani
sprievodkyňa dovolila najmenším
deťom vyskúšať si dobovú posteľ
s baldachýnom.

Niekoľko metrov od kaštieľa sa
nachádza skanzen. Na 15 objek-
toch nám bola prezentovaná ľudová
architektúra horného Zemplína
východokarpatskej oblasti. Domi-
nantou skanzenu je drevený kostolík
svätého Archanjela Michala z No-
vej Sedlice, ktorý pochádza z roku
1764. Okrem toho sme tu mohli vi-
dieť kováčsku dielňu, mlyny, hospo-
dárske domy a podobne. Odtiaľ sme
sa presunuli na Duklu, kde sa usku-
točnili najväčšie a najťažšie boje po-
čas II. svetovej vojny pri oslobodzo-
vaní Československa Červenou ar-
mádou. Dominantou tohto miesta je

Pamätník 1. československého ar-
mádneho zboru s vojenským cin-
torínom. Bronzové súsošie repre-
zentuje matku, ďakujúcu sovietske-
mu vojakovi za oslobodenie a žalu-
júcu sa na útrapy fašizmu. Na tomto
mieste si deti mohli pozrieť i dobovú
vojenskú techniku (tank a delo).

Z Dukly sme sa presunuli do ma-
lebanej dedinky Lodomírová, kde
sme si prezreli gréckokatolícky
chrám Svätého Michala Archanjela
z roku 1742 so zvonickou. Do zozna-
mu Svetového kultúrneho dedičstva
UNESCO bol zapísaný v roku 2008
spolu s našim Dreveným artikulár-
nym kostolom. Cestou domov sme
sa zastavili v Bardejove, kde sme si
prezreli historické centrum mesta.

10. – 11. júna 2011 sa uskutočni-
la vo Veľkom Slavkove Medzinárod-
nom mládežníckom centre Ichthys
GOD SUMMER SPORT AKTION

SPOLOČNÉ FOTO PRED KAŠTIEĽOM

2011 s podtitulom: „My sme tu doma?!“ Tohto športového letného víkendu sa zúčastnili aj naši dorastenci spolu so sestrou kapláňkou Vierkou Zaťkovou Pališínovou a do súťaže postavili dva volejbalové tímy. Okrem volejbalu sa súťažilo aj vo futbale. Program celého podujatia začínal v piatok večer, kde sa účastníci jednotlivých volejbalových a futbalových tímov zaregistrovali. Spoločný večerný program bol postavený na základe biblického zamyslenia, ktorým poslužil brat farár Michal Findra. V sobotu dopoludnia i popoludní prebiehali jednotlivé športové bloky, zakončené vyhodnotením a odovzdaním cien víťazom. Naši dorastenci zo štyroch volejbalových tímov obsadili 1. a 4. miesto.

16. a 17. júna 2011 pred budovou lýcea sa slávnostne otvoril XLIV. ročník Literárneho Kežmar-

ku, ktorý bol venovaný Jankovi Kráľovi pri jeho 135. výročí narodenia. Vyhlásenie výsledkov celoslovenskej literárnej súťaže sa uskutočnilo v auditóriu lýcea, po ktorom si víťazi mohli prezrieť najväčšiu školskú historickú knižnicu v strednej Európe. Na druhý deň v auditóriu lýcea sa uskutočnil seminár Janko Kráľ a Memorandum národa slovenského, kde odbornými prednáškami poslužili PhDr. Jozef Beňovský, riaditeľ Slovenského národného literárneho múzea SNK v Martine a PhDr. Michal Eliáš, CSc., riaditeľ Archívu literatúry a umenia MS v.v. V Kežmarku študoval Kráľ len jeden školský rok 1841/1842 a bol študentom 3. ročníka teológie. Kráľ bol uvedomelý študent s početnými aktivitami a horlivý čitateľ. Z Kežmaruku prešiel študovať do Bratislavy, kde sa stal blízkym priateľom Ľudovíta Štúra.

ZÁŽITOK BYŤ NA TANKU

26. júna 2011 na 1. nedeľu po Sv. Trojici sa uskutočnil pred službami Božími volebný konvent. Predmetom voľby bolo obsadenie miesta zb. farára cirkevného zboru vzhľadom na to, že funkčné obdobie doterajšieho zborového farára Romana Porubäna skončilo 13. júna 2011. Kandidačné zborové presbyterstvo, ktoré zasadalo 9. mája 2011, sa jednomyselne uznieslo na voľbe pozvaním jedného kandidáta, a to doterajšieho farára. Voľbu zborového farára pred službami Božími viedol dozorca Tatranského seniorátu Ing. Milan Zacher, ktorý prítomných konventuálov oboznámil s programom volebného konventu, kde prečítal vokátor zborového farára, predstavil kandidáta a vysvetlil všetky právne spojitosti s predmetnou voľbou. Voľba sa uskutočnila tajným hlasovaním. Z oprávnených 105 konventuálov

bolo za 99, proti 2, zdržali sa 2, neplatné hlasy boli 2. Voľba zborového farára Romana Porubäna nadobudla právoplatnosť 12. júla 2011. Toto druhé volebné obdobie mu trvá do 25. júna 2021.

26. júna 2011 o 17:00 h. sa uskutočnil v Drevenom artikulárnom kostole koncert súrodencov Babjakovcov – Martina (barytón) a Jána (tenor) v korepetícii skvelého klaviristu Daniela Buranovského. Hostom ich koncertu bola vynikajúca sopranistka Jana Bernáthová.

2. júla 2011 v dopoludňajších hodinách sa uskutočnili v Drevenom artikulárnom kostole nemecké ekumenické služby Božie z príležitosti Sviatku kultúry a vzájomnosti karpatských Nemcov. Zvestou slova Božieho poslúžila sestra farárka z Mengusoviec Lenka Janotková.

Roman Porubän

SESTRA FARÁRKA JANOTKOVÁ PRI ZVESTI SLOVA BOŽIEHO

VÝCHODNÝ DIŠTRIKT
EVANJELICKEJ CIRKVI AUGSBURSKÉHO VYZNANIA NA SLOVENSKU
SO SÍDLOM V PREŠOVE

„JEŽIŠ PRISTÚPIĽ K NIM A POVEDAL: DANÁ MI JE VŠETKA MOC NA NEBI I NA ZEMI.
CHOďte TEDA, ČIŤTE MI UČENÍKMI VŠETKY NÁRODY, KRSTIAC ICH V MENO OTCY
I SYNA, I DUCHA SVÄTÉHO A UČIAC ICH ZACHOVÁVAŤ VŠETKO, ČO KEOVEK SOM
VÁM PRIKÁZAL. AJHEA, JA SOM S VAMI PO VŠETKY DNI, AŽ DO KONCA SVETA. AMEN.“
MATÚŠ 28,18-20

V MENE EVANJELICKEJ CIRKVI A. V. NA SLOVENSKU
JA, BISKUP VÝCHODNÉHO DIŠTRIKTU POTVRDZUJEM, ŽE

MGR. ROMAN PORUBĀN

VOĽBOU USKUTOČNENOU DŇA 26. JÚNA 2011. STE BOLI ZVOLENÝ
NA SVOJE DRUHÉ VOĽBNÉ OĽDOBIE, KTORÉ TRVÁ DO 25. JÚNA 2021.

**ZA ZBOROVÉHO FARÁRA
CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV NA SLOVENSKU
KEŽMAROK.**

TÝMTO DEKRÉTOM POTVRDZUJEM KANONICKÚ MISIU, KTORÚ STE
ZÍSKALI PRI VAŠEJ ORDINÁCII, AKO AJ ĎALŠIE PRÁVA A POVINNOSTI
VYPŮVAJÚCE Z CIRKEVNEJ ÚSTAVY ECAV ČL. 41. AKO AJ CIRKEVNÉHO
NARIADENIA Č. 2/1997, AKO AJ ĎALŠÍCH CIRKEVNOPRÁVNÝCH
PREDPISOV PLATNÝCH V EVANJELICKEJ CIRKVI A. V. NA SLOVENSKU.

BOH POKOJA VŠAK, KTORÝ VZKRIESIL Z MŤTVÝCH PASTIERA OVIEC,
NECH VÁS UČINÍ SPÔSOBNÝMI NA VŠETKO DOBRÉ,
ABY STE SPLNILI JEHO VOĽU.

MGR. SLAVOMÍR ŠABOL
BISKUP VĽ

V PREŠOVE DŇA 29. JÚLA 2011

ČÍSLO: 825/2011

Zborový list: občasník Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok

Zodpovedný redaktor: Roman PorubĀn, zborový farár v Kežmarku

Jazyková úprava: Nora Baráthová, Oľga Kormanová, Mikuláš Lipták, Katarína Slavícková

Adresa: Ev. a.v. farský úrad, Hviezdoslavova 18, 060 01 Kežmarok; tel. 052 / 452 22 42

web: www.ecavkk.sk; **e-mail:** ecavkk@gmail.sk

Pre vnútornú potrebu Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Kežmarok spracoval **MAĽO**

Ihľany

Prijatím reformačných myšlienok tu vznikol cirkevný zbor v roku 1568, ktorý sa stretával v malom kostolíku. Po tolerančnom patente Majerka patrila ako dcérocirkev najprv k Ľubici a potom ku Kežmarku. V roku 1802 sa osamostatnila. Základný kameň kostola bol položený v roku 1824 a slávnostne bol posvätený 8. novembra 1835. Interiér kostola ako je oltár, kazateľňa a lavice pochádzajú z roku 1770 z drevenej modlitebne v Poprade. Na rokokovom oltári so stĺpovou pilastrovou architektúrou sú sochy apoštola Petra a Pavla, Mojžiša a Árona. Ústredný motív oltára znázorňuje ukrižovaného Krista. Kazateľnica je baroková. Klasicistický jednodušejší organ pochádza od firmy Rieger z roku 1899.

Selig sind
~ die ~
Gottes Wort
hören
und bewahren.
Luk. 11,28

